

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

II. zvezek.

V Ljubljani, februar 1916.

XXXIII. letnik.

Cerkveno leto.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Konec.)

III. POGLAVJE.

Prazniki in godovi prebl. Device Marije, angelov in svetnikov.

§ 1. Prazniki prebl. Device Marije.

Češčenje Matere božje je tako staro kakor krščanstvo. V katakombah najdemo pogosto podobo prebl. Device. Cerkve, posvečene Mariji, so zidali precej, ko je bilo krščanstvo v rimski državi javno priznано. V Rimu so v srednjem veku romarji radi obiskavali cerkvico ob Palatinu, znano pod imenom *Maria antiqua*. To starodavno svetišče Marijino se je bilo ohranilo še iz dobe papeža Silvestra I. (314—335).¹ Efeški koncil, ki je (l. 431.) slovesno proglasil dogmo o božjem materinstvu prebl. Device, je zboroval v Marijini cerkvi.

Kristijani so torej Mater božjo častili precej od početka; posebnih praznikov v Marijinih pa do 5. stoletja ni bilo. Šele tedaj, ko je bil v dobi med 2. in 4. stoletjem dovršen krog glavnih praznikov Gospodovih, so med Gospodove dni začeli vpletati godove preblažene Device. Pojavili pa so se prvi Marijini prazniki v vzhodni Cerkvi; v Rimu so štirje večji Marijini prazniki (rojstvo, oznanjenje, vnebovzetje, svečnica) v 7. stoletju bili že v navadi.²

Radi najtesnejše zveze, ki je med Odrešenikom Jezusom Kristusom in njegovo presv. Materjo, se v nekatere praznike v liturgiji obenem spominjamo dogodkov iz življenja Gospodovega in življenja Marijinega. Pomislimo na Marijino oznanjenje, Svečnico, Novo leto, pa tudi Božič. Odtod je tudi menjavanje v poznamenovanje praznikov: „*Annuntiatio B. V. M.*“ so časih ime-

¹ Grisar, *Gesch. Roms u. der Pápste*, I, pg. 194 sq.

² *Liber Pontificalis, in vita Sergii (687—701)*; ed. Duchesne I 376.

novalj 'Annuntiatio Domini' ali tudi 'Conceptio Christi'; 'Purificatio B. M. V.' je pri Grkih Hypapante, occursus Domini.¹ Kaže se tudi neki paralelizem med Gospodovimi in Marijinimi prazniki: praznujemo namreč rojstvo Gospodovo in rojstvo Marijino; ime Jezusovo in ime Marijino; darovanje Marijino (praesentatio B. M. V.) in darovanje Jezusovo (Svečnica); vnebovzetje Marijino in vnebohod Gospodov itd.

Praznik Brezmadežnega spočetja prebl. Device Marije. V vzhodni Cerkvi so v početku 8. stoletja že praznovali poseben dan v spomin na brezmadežno spočetje prebl. D. M. Cesar Manuel Kommenos je l. 1166. praznik uvrstil med državno zapovedane praznike. Na zapadu se je pojavil praznik v 9. stol., in sicer najprej v Spodnji Italiji, ki je bila v zvezi s Carigradom. Proti koncu 11. stoletja so praznovali Marijino brezmadežno spočetje v angleških benediktinskih samostanih. Za razširjanje praznika se je zlasti trudil sv. Anzelm († 1109). Na Francoskem so uvedli praznik v 12. stoletju. Hitreje se je praznovanje širilo potem, ko je Janez Duns Scotus († 1308) natanko formuliral nauk o brezmadežnem spočetju M. D. V Rimu je uvedel praznik ('in choro', ne 'in foro') Sikst IV. l. 1477. Osmino, katero je bil odpravil Pij V. ob reformi brevirja, je prazniku zopet dal Inocencij XII. l. 1693. Slednjič je Klemen XIV. l. 1708 ukazal, naj se Brezmadežno Marijino spočetje obhaja v vesoljni Cerkvi kot z a p o v e d a n praznik. Vigilijo je vpeljal Leon XIII. l. 1879. — Dan 8. decembra je bil za praznik določen z ozirom na praznik Marijinega rojstva, ki ga obhajamo 8. septembra.

V Ljubljani so v minoritski cerkvi že l. 1439. praznovali Marijino brezmadežno spočetje. Papež Pij II. pa je l. 1463 dovolil, da bodi v Ljubljani prejšnji dan vigilija s postom.² V misalu, pisanem proti koncu 15. stoletja, ki ga hranijo v arhivu župne cerkve v Kranju, je dan Marijinega brezmadežnega spočetja zaznamovan kot zapovedan praznik.³ Tudi škof Hren v svojem dnevniku imenuje ta dan med zapovedanimi prazniki v ljubljanski škofiji.⁴

Praznik Marijinega rojstva (Mali Šmarin) je v 7. stoletju rimska Cerkev sprejela od vzhodne Cerkve.⁵ Zakaj so za praznik izbrali 8. dan septembra, ne vemo. Papež Inocencij IV. (1243—1254) je dodal navadno osmino,⁶ katero pa je v našem času Pij X. premenil v prosto osmino (octava simplex);⁷ Pij X. je tudi črtal ta praznik iz vrste zapovedanih praznikov.

Po zmagi nad Turki pri Dunaju l. 1683. je Inocencij XI. ukazal, naj se v nedeljo po Malem Šmarinu praznuje v vsej Cer-

¹ Lib. Pont. l. c.

² Gruden, Cerkvene razmere med Slovenci v XIV. stoletju (Ljubljana 1908), str. 61; Čas, 1910, str. 61.

³ Gl. J. Smrekar, Zgodovinski zbornik I. 1888, 27.

⁴ Izvestja muz. društva III. 39.

⁵ Liber Pontificalis, in vita Sergii (687—701), ed. Duchesne l. 376.

⁶ Durandus, Rationale l. 7, c. 28, n. 3.

⁷ Motu proprio 'Abhinc duos annos', 23. oct. 1913.

kvi god Marijinega Imena. Ponekodi je bil praznik že prej v navadi. Papež Pij X. je za Marijino Ime določil 12. dan septembra.¹

Marijino oznanjenje (Annuntiatio B. V. M.). Cari-grajski patrijarh Proklus († 466) nam priča, da je bil praznik Marijinega oznanjenja v njegovem času že znan v vzhodni Cerkvi; za zapad nam poroča isto sv. Peter Chrysologus iz Ravene († 450).² Ker pride 25. dan marca navadno v postni čas, je za Špansko sinoda v Toledu (656) določila, naj se obhaja praznik Marijinega oznanjenja 18. decembra. Po odloku Pija X. praznik ni več zapovedan.³

Praznik Marijinega vnebovzvetja (Veliki Šmarin), Assumptio B. M. V., se je prvotno imenoval Dormitio, Pausatio B. M. V., *κοιμησις τῆς Λειπαροθένου*. Veliki Šmarin je bržkone najstarejši Marijin praznik; razširjen je moral biti že v 5. stoletju, zakaj imajo ga tudi Monofiziti in Nestorijanci, ki so se v 5. stoletju ločili od katoliške Cerkve. Staro poročilo o smrti in vnebovzetju prebl. Device nam je ohranil sv. Janez Damaščan v svojih govorih.⁴ Odtod je bilo sprejeto v rimski brevir ob reformi pod Pijem V.

Praznik sv. Rožnega venca (Sollemnitatis ss. Rosarii B. M. V.). Zmago nad Turki pri Lepantu 7. oktobra 1571 so kristijani splošno pripisovali molitvi sv. rožnega venca. Zato je Pij V. ukazal, naj se v zahvalo za zmago praznuje poseben dan. Gregorij XIII. je 1573. dovolil, da se v vseh cerkvah, kjer imajo oltar sv. rožnega venca, zahvalni dan za zmago pri Lepantu obhaja prvo nedeljo v oktobru kot praznik sv. rožnega venca. Po zmagi, ki jo je princ Evgen priboril nad Turki pri Petrovaradinu 5. avg. 1716, je Klemen XI. ukazal praznik za vesoljno Cerkev. Veliki pospeševatelj sv. rožnega venca, papež Leon XIII., je l. 1887. povzdignil praznik med godove II. reda. Pij X. je odredil, da bodi praznik 7. oktobra, a prvo nedeljo v oktobru smejo biti vse maše, razen konventualne in župne, o prazniku sv. rožnega venca.⁵

§ 2. Prazniki angelov.

Češčenje sv. nadangela Mihaela sega daleč nazaj v staro dobo. Že cesar Konstantin je ob Bosporu sezidal cerkev posvečeno sv. Mihaelu.⁶ V Rimu se omenja posebna cerkev

¹ C. »Divino afflatu« 1. nov. 1911, tit. 4, n. 3.

² Proclus, Orat. 1; Migne, P. G. 65, 679. Petrus Chrysol., serm. 140, 142—144; Migne, P. L. 52, 575, 579—588.

³ Motu propr. »Supremi disciplinae« 2. jul. 1911.

⁴ Homil. 2 in Dormitionem B. M. V.; Migne, P. G. 96, 747—752.

⁵ C. R. 28. oct. 1913, Decr. gen., I, 2; AAS. 1913, 459.

⁶ Sozomenus, Histor. eccl. 2, 3.

sv. Mihaela pod papežem Simahom (498—514).¹ Leonov zakramentar ima pet mašnih formularjev na obletnico posvečenja cerkve sv. Mihaela.² V srednjem veku pa do 18. stoletja je bil sv. Mihaela dan „Dedicatio s. Michaelis Archangeli“, 29. septembra, zapovedan praznik.

Drugi praznik v čast sv. Mihaela se obhaja 8. maja pod naslovom: *A p p a r i t i o S. Michaelis Archangeli*. Povod temu prazniku je bila prikazen sv. Mihaela pri Monte Gargano v Apuliji okoli l. 520—530.

Poseben praznik v čast angelom varihom so uvedli v 16. stoletju najprej na Španskem in potem na Francoskem. Pavel V. je l. 1608. dovolil praznik za sv. Cerkev; Klemen IX. pa je leta 1667. določil, da bodi praznik angelov varihov prvo nedeljo v septembru in obhaja naj se z osmino. Tako je ostalo v Avstriji, dokler ni papež Pij X. reformiral brevirja in škofijskih koledarjev. Sedaj je god angelov varihov v vesoljni Cerkvi 2. oktobra, pa brez oktave, kakor je bil to za splošni koledar odredil že Klemen X. l. 1670.

§ 3. Prazniki svetnikov.

O sv. mučenikih piše sv. Ciprijan († 258): »Sacrificia pro eis semper offerimus, quotiens martyrum passiones et dies anniversariâ commemoratione celebramus.«³ V čast sv. Polikarpu († 155) so precej po njegovi smrti praznovali »natalem martyrii eius diem«.⁴ Javno češčenje mučencev se iz spomenikov in napisov v Rimu da dokazati v drugi polovici 3. stoletja.⁵

Praznovali so »diem natalem martyrii«, to se pravi obletnico mučniške smrti. *Natalis dies* namreč ne pomeni samo rojstnega dne, ampak s to besedo so že v klasični dobi zaznamovali katerokoli obletnico. *Dies natalis martyris* znači torej prvotno samo obletnico smrti; pozneje pa so »natalem diem martyris« tolmačili kot rojstni dan za večno življenje.⁶

Najstarejše je češčenje sv. Janeza Krst. in sv. Štefana. — **Sv. Štefana** že sv. Pavel imenuje *μάρτυρ, testis Christi* (Act. Ap. 22, 20). V 4. stoletju so že bile cerkve njemu v čast posvečene. Po redukciji Pija X. sv. Štefana dan tudi v naših krajih ni več zapovedan praznik; drugje je prenehal biti že v 18. stoletju.

V čast sv. **Janezu Krst.** pa so že v stari dobi praznovali dva dneva: dan njegovega rojstva in dan njegove smrti. O prvem prazniku, *Nativitas s. Joannis Baptistae*, govori sv. Avguštin kot

¹ Liber Pontific., ed. Duchesne I. 262.

² ed. Muratori I. 407.

³ Epist. 39, n. 3; ed. Hartel, pg. 583.

⁴ Martyrium S. Polycarpi, XVIII.; ed. Funk, Patres Apost. I. 337.

⁵ Theolog. Revue, 1914, 12.

⁶ Cf. Georges, Ausführliches lat.-deutsches Handwörterb., s. v. natalis; Delahaye, Le origines du culte des Martyrs. Bruxelles, 1913, 38, 42. sq.

o starem običaju, ki so ga sprejeli od prednikov.¹ Leonov zakramentar ima za praznik petero mašnih formularjev (molitev).² Dan 24. junija so izbrali z ozirom na Božič. V srednjem veku je bil sv. Janeza Krst. dan velik praznik; po redukciji, ki jo je izvršil Benedikt XIV. l. 1754., pa je sv. Janez izginil iz vrste zapovedanih praznikov. — Drugi dan, ki je posvečen sv. Janezu Krst., Decollatio (passio) s. Joannis Bapt., omenja 29. avgusta tako imenovani Hijeronimov martirologij,³ iz 5. stoletja, in Gelazijev zakramentar.⁴

Od 10. pa do 18. stoletja so bili vsi godovi apostolov zapovedani prazniki. Po redukciji Benedikta XIV. (l. 1754.) je samo še **sv. Petra in Pavla dan** zapovedan praznik. God obeh apostolov so praznovali že v 4. stoletju; priča za to je sv. Ambrozij⁵ za milansko cerkveno pokrajino in sv. Avguštin⁶ za severno Afriko. Po stari rimski tradiciji sta umrla oba apostola 29. dan junija. Ker pa sta cerkvi sv. Petra in sv. Pavla v Rimu zelo daleč ena od druge, ni bilo mogoče imeti shoda, »statio«, na en dan pri obeh cerkvah. Zato so praznovanje sv. Pavla (Commemoratio s. Pauli) prenesti na drugi dan, 30. junija. V Leonovem in Gelazijevem zakramentarju je že posebna maša v čast sv. Pavlu.

O češčenju sv. **spoznavavcev** prva štiri stoletja ni nobenih spomenikov. V 5. stoletju pa so v zapadni Cerkvi že javno častili sv. Martina, škofa turonskega († 397), v vzhodni Cerkvi pa sv. Bazilija († 379) in sv. Atanazija († 373). Med vsemi godovi sv. spoznavavcev se sedaj liturgično najbolj slovesno obhaja praznik **sv. Jožefa**.

Prvi sledovi o javnem češčenju sv. Jožefa se pojavijo v koledarjih iz 9. in 10. stoletja. Od takrat je v zapadni Cerkvi 19. dan marca posvečen sv. Jožefu; na vzhodu pa so ga praznovali v nedeljo po Božiču. Češčenje sv. Jožefa so pospeševali zlasti sv. Bernard, potem sv. Vincencij Fererij, sv. Bernardin Sienski in sv. Terezija. Gregorij XV. je l. 1621. god sv. Jožefa uvrstil med zapovedane praznike. Pij IX. pa je leta 1870. sv. Jožefa proglasil za variha vesoljne Cerkve in ukazal, da se tretjo nedeljo po Veliki noči obhaja praznik **Patrocinii s. Joseph**. Po reformi Pija X. 19. marec ni več zapovedan praznik, obhaja pa se liturgično kot duplex II. classis; patrocinijski sv. Jožefa pa je prestavljen na sredo po 2. nedelji po Veliki noči kot duplex I. cl. cum Octava.

Praznik vseh svetnikov. Že v 4. stoletju so praznovali spomin vseh svetih mučencev. Njih število je bilo namreč tako

¹ Sermo 292, n. 1; ed. Maur. tom. 5 (Venetiis 1731) 1168.

² ed. Muratori I. 323—326.

³ ed. De Rossi et Duchesne, Acta SS. nov. tom. II. 1, pg. [112].

⁴ ed. Muratori I. 665.

⁵ Ambros., de virginitate, c. 19; Migne P. L. 16, 299.

⁶ August., Sermo 295; ed. Maur. tom. 5. (Venetiis 1731).

narastlo, da ni bilo več mogoče vsakega posebe se spominjati v liturgiji. Papež Bonifacij IV. (608—615) je 13. maja l. 609, ali 610. rimski tempelj »pantheon«, ki mu ga je bil podaril cesar Phokas, posvetil preblaženi Devici in vsem mučencem. Obletnica tega posvečevanja je bila početek prazniku vseh svetnikov. Pantheon je bil posvečen samo sv. mučencem; misel o prazniku vseh svetnikov pa je dobila konkreten izraz, ko je Gregorij III. (731—741) pri sv. Petru v Rimu posvetil poseben oratorij v čast Odrešeniku, njegovi presveti Materi, vsem apostolom, mučencem in vsem svetnikom.¹ Velike množice romarjev so vsako leto za 13. dan maja hitele v Rim. Gregorij IV. (827—844) je praznik preložil na 1. dan novembra; bajé zato, tako nam pripoveduje Janez Belet, liturgični pisatelj srednjega veka († po l. 1165.), ker v pomladnem času ni bilo toliko živeža, da bi bili mogli prehraniti množico romarjev, jeseni pa da so žitnice polne.² V 9. stoletju so praznik sprejeli na Nemškem, Francoskem in Španskem.

Spomin vseh vernih duš (Commemoratio omnium fidelium defunctorum). Ob vsakem času so se kristijani v molitvah spominjali svojih rajnih, zlasti ob obletnici njih smrti. Že Tertulijan³ in Ciprijan⁴ nam pripovedujeta o tej navadi. Cerkev moli za svoje rajne ude pri vsaki sv. maši. Poseben dan v letu, v kateri naj bi bila vsa liturgija posvečena spominu rajnih, pa so uvedli proti koncu 10. stoletja, in sicer najprej v samostanu Cluny na Francoskem. Opat Odilon je l. 998, ukazal vsem sebi podrejenim samostanom, da naj 1. novembra popoldne po večernicah po cerkvah zvoni mrtvim v spomin, menihi pa naj opravijo oficij in drugi dan sv. mašo za vse verne duše. Lepa, ganljiva navada se je hitro razširila. Že v početku 11. stoletja so praznovali vernih duš dan v nekaterih francoskih škofijah; v 12. stoletju so uvedli spomin vernih duš v milanski škofiji. Za Rim nam priča XIV. ordo, da je liturgija tega dne v 14. stoletju bila že stara navada.⁵

V novem brevirju Pija X. je za vernih duš dan poseben oficij, ki se loči od navadnega oficija za mrtve v tem, da ima v jutranjicah druge lekcije in pa male hore. Dovolil je Pij X. za 2. dan novembra tudi odpustek »toties quoties«, ki ga morejo dobiti za verne duše, ne zase, vsi, ki gredo k izpovedi in k sv. obhajilu in v cerkvi ali v javnem ali napoljavnem oratoriju molijo v namen sv. očeta.⁶ Benedikt XV. pa je dovolil, da smejo vsi mašniki ta dan trikrat maševati.⁷

¹ Liber Pontificalis, ed. Duchesne I. 417. 421.

² Explicatio divin. offic. c. 127 (ed. Venetiis 1577, fol. 362 b).

³ Tertullian., De corona militis, c. 3; De monogamia c. 10 (Migne, P. L. 2, 79. 912).

⁴ S. Cyprian., Epist. 1, c. 2; ed. Hartel 466.

⁵ Ordo Rom. XIV. c. 98; Migne, P. L. 78, 1224.

⁶ S. Off. 25. jan. 1914, AAS. 1914, 378.

⁷ Const. »Incruentum altaris« 10. aug. 1915 [AAS. 1915, 401].

Misijonske pridige.

3. Odpustljivi greh.

Smrtni greh odvrne človeka od Boga, za katerega je ustvarjen. Smrtni greh je upor zoper Boga, je največje zasramovanje Gospoda Jezusa in razžaljenje Sv. Duha. Vsak kristjan mora studiti smrtni greh iz cele duše in v misijonu je pač najpotrebnejši sklep: Smrtnega greha ne več!

En zid pa ne tvori še trdnjave. Tudi sklep: »Smrtnega greha ne več« ni zadostno varstvo zoper množino sovražnikov naše duše; treba še drugega obzidja in to obzidje je stud do malega greha in sklep: Tudi malega greha ne več, vsaj vedoma in prostovoljno ne več. Zategadelj premišljujmo sedaj bistvo malega greha 1. z ozirom na Boga Očeta, 2. Sina in 3. Sv. Duha.

1. Kaj je mali ali odpustljivi greh z ozirom na Boga Očeta? Mali greh je kršenje božje zapovedi v majhni meri. »V majhni meri,« tako pravimo ljudje in se damo várati po besedi »majhen«. Napaka je pa ta, da mi ne tehtamo malega greha na pravični tehtnici svetišča, t. j. ne v luči vere, kakršen je namreč greh pred Bogom, ampak na lažnivi tehtnici svetá in človeških otrok. Mali greh se nam zdi brez pomembe, kakor če bogatinec izgubi par vinarjev ali si zdrav človek nekoliko opraska kožo. Ni čuda, da tudi kristjan, ki bi moral že biti utrjen v ljubezni božji, nima nobenega strahu božjega, ki ga uči biti zvest tudi v malem. Kadar se gre za prostovoljne pogrške, n. pr. da pijem čez mero, vedoma lažem, opravljam, pasem radovednost z očmi ali kakorkoli, tedaj ne smem gledati tolikanj na to, v koliki meri sem prelomil zapoved, ker to bi se reklo meriti z goljufivo mero svetá. Ozirati se moram veliko več na božje obličje, ki je dalo zapoved, katera zapoved se pa ni izpolnila z isto skrbjo in natančnostjo, kakor se spodobi. Ta je tehtnica svetišča, na kateri tehta sveti Bog male grehe in jih sodi. Ako tedaj presodimo mali greh na podlagi božje tehtnice, v luči sv. vere, bomo li rekli, da je prostovoljno prekršenje božje postave mala stvar, ki ni vredna pozornosti? Teža ne. Kaj pa je mali greh? Je-li upor zoper Boga, mojega Očeta in Stvarnika? To ne. — Je-li čin pokorščine in podložnosti? Tudi ne. Kdor vedoma in prostovoljno stori mali greh, se ne more ravno imenovati izgubljeni sin, ki se odreče očetovski ljubezni, in da mu ni treba ubogati, zapusti očetovsko hišo in s pregrešnim življenjem zapravi očetovski del, ki mu ga je prisodila očetova ljubezen; a ne more se imenovati dobrega sinú, ki deli z očetom veselje in žalost in ne more reči s starejšim sinom: »Glej, mnogo let že ti služim in nisem prelomil nobene tvojih zapovedi.«

Podoben je veliko več sinu, ki sicer ostane v očetovski hiši, pa se le nerad ukloni očetovskim naredbam, pozno pride na delo, ni posebno marljiv, je čmeren, nezadovoljen, mrmrá in gode, vendar se varuje popolnoma razdreti razmerje z očetom, ker se boji škode. Je-li to otroško spoštovanje in ljubezen? Ljubez iz celega srcá, iz cele duše?

Je-li mali greh taka malenkost? Sv. Jeronim pravi: »Ni majhna reč, Boga zaničevati, četudi v malem.« Velik je razloček med smrtnim in odpustljivim grehom, neizmeren je; kajti bodi število malih grehov še tako obilno, ne narede smrtnega greha in nam ne ugasnejo duhovnega življenja. Vendar odpustljivi greh nikakor ni malenkost, ker z njim in po njem se človek odreče posebnemu dopadajenju božjemu, nekako prezira božje očetovske pravice, zapostavlja svojega Stvarnika. In to naj stori kristjan, ljubljenec božji? Mílo se čuje tožba, s katero Bog kara svoje izvoljeno ljudstvo: »Kako je to, da je moj ljubi toliko pregreh storil v moji hiši? Bo mar posvečeno meso darov tebi odvzelo tvoje hudobije, na katere si bil ošaben? Gospod te je imenoval rodovitno oljiko, lepo, polnosadú, brhko; sedaj pa se začuje njegov glas in velik ogenj se vname in požge njene veje« (Jerem. 11, 15). — Te besede mi dajo misliti. »Odkod to, da je moj ljubi toliko pregreh storil v moji hiši?« Gospod ne govori o svojih sovražnikih, o velikih grešnikih, ampak o svojem ljubljencu, o prijatelju, ki živi v njegovi hiši, pred njegovimi očmi. Gospod ne toži o nerodovitnem, suhem drevesu, marveč imenuje svojega ljubega rodovitno, brhko oljiko. In kako imenuje napake, ki se gode v njegovi hiši? Imenuje jih hudobije, kajti mali greh silno naraste, ako premišljujem božje neskončno veličje in svetost, njegovo pravico do mene, kajti kot kristjan sem mu dolžan neomejeno pokorščino, dolžan sem izpolnjevati njegove zapovedi, služiti mu v svetosti in pravičnosti; zategadelj ni malenkost, ako prelomim božjo zapoved vedoma in prostovoljno, četudi v mali meri, ker: otroška pokorščina, ki sem jo dolžan Božju-očetu, se nikakor ne zlaša s prostovoljnim, četudi le malim grehom.

Kakšno naziranje sem imel dosedaj o malem grehu? Na kateri tehtnici sem ga tehtal? Ali ne izgovarjam vsake zanikarnosti in površnosti s tem, da ni smrtni greh? — Tu in tam zanemarjam svoje dolžnosti, storim, česar bi ne smel, ali pa ne storim prav, ter se opravičujem: saj ni smrtni greh? Ali se spodobi taka beseda v ustih kristjana?

Moj Oče! Bil sem nepokoren otrok, storil sem brez števila malih grehov — v tvoji hiši — jaz — ljubljene otrok tvoj. Ustvari v meni čisto srce in daj mi pravega duha, da zanaprej natančno izpolnjujem svoje dolžnosti, da se tudi v malem izkažem pokornega otroka nebeškega Očeta!

2. Da spoznam težo prostovoljnega malega greha, hočem jo položiti še enkrat na tehtnico, toda na tehtnico božjega Sinu, pomneč besede Sv. Duha: »Krivična tehtnica je gnusoba pred Gospodom, dopada mu pa pravična mera« (Preg. 11). — Kako težak je tedaj odpustljivi greh na tehtnici božjega Sinu? Je-li tudi ta greh iznovič križa Sinu božjega in z nogami tepta njegovo sv. Rešnjo Kri? — Nikakor ne. Vendar rečem s sv. apostolom Pavlom: »Nikar se ne varajte!« — Recimo, da imam prijatelja, ki me bratovsko ljubi, ki se vedno zavzema zame, me ob priliki reši ječe in vezi in me sprejme v lastno hišo. Ne bom mu li hvaležen od srca? — Ko bi pa v njegovi pričujočnosti govoril in delal, kar bi njemu ne bilo všeč, ko bi se kar nič ne oziral na njegove želje in ga morda še sunil ali pahnil od sebe, ali bi bila to malenkost, češ, saj ga nisem poškodoval?

Prostovoljni mali greh ne mori in ne izdá božjega Sinu, ne pribija ga na križ, vendar ga žali in rani njegovo ljubezni polno Srce. Izpolnjujejo se besede preroka Caharija: »Kake so te rane sredi tvojih rok?« — In bo odgovoril: »Z njimi sem bil ranjen v hiši teh, ki so me ljubili« (13, 6). Tako mi odgovarja dobri Zveličar, kadarkoli odpustljivo grešim in vprašam po vzrokih njegovih ran. »Ranjen je zavoljo naših hudobij, razbit zavoljo naših grehov« (Iz. 55, 5). Smrtni greh je umoril Sinu božjega, mali grehi ga ranijo, in jaz moram osramočen priznati, da je bil ranjen zavoljo mojih hudobij, razbit zavoljo mojih grehov. Svetega razpela bi si ne upal oskruniti, zdela bi se mi grozna hudobija; ni-li hudobija z malim grehom žaliti dobrega Jezusa? Kadarkoli prostovoljno grešim, kliče mi Jezus: »Tako sem bil ranjen v hiši teh, ki so me ljubili.« Kaj, ljubili? Kakšna ljubezen je ta, ki rani, ki žali, ki vedoma in namenoma greši? Sv. apostol Pavel piše: »Kdor ne ljubi našega Gospoda Jezusa, ta bodi izobčen.« Ljubim ga pa le tedaj, ako se varujem prostovoljnega, četudi le malega greha. Greh in ljubezen do Jezusa se ne zlagata.

Je-li tedaj mali greh pred božjim Sinom malenkost, katera naj me ne vznemirja? — Kolikokrat sem žalil božjega Sinu, svojega Zveličarja, s prostovoljnimi malimi grehi, zlasti z besedo in jezikom? Kolikokrat sem govoril zoper bližnjega, dasi me je opominjala vest; tolažil sem se pa z mislijo: saj ni smrtni greh. — Kolikokrat sem v zadregi zatajil resnico; a izgovarjal sem se: saj ni nikomur škodovalo. Kolikokrat sem razsajal v prvi jezi in govoril besede, ki se ne prilegajo ustom kristjana, ali se obnašal do staršev, kakor ne gre. Zanašal sem se pa na misel: saj ni smrten greh. Ako pa vprašam božjega Zveličarja, ki je privezan na steber in katerega so ravnokar razbičali nečloveški rabeljni, tedaj mi milo odgovori žalostni Jezus: »Tako sem

bil razbičan v hiši njih, ki me ljubijo.« Izgovor, da je to ali ono samo mali greh, je v resnici brezbožen izgovor. In kolikokrat sem se jaz tako izgovarjal!

Ako tedaj premislim vse odpustljive grehe, ki sem jih storil z besedo zoper ljubezen, zoper resnico, zoper krotkost in pohlevnost in ponižnost in če pomislim, da sem s temi napakami žalil in ranil tebe, mili Jezus, kaj naj porečem? Kako naj prikrijem svojo nehvaležnost? Grešen bi bil vsak izgovor. Rajši poklekнем pred Gospoda in ga prosim s kraljem Davidom: »Zavoljo svojega imena bodi milostljiv mojim grehom. Glej na moje siromaštvo, na moj kes in odpusti mi krivdo še enkrat! Vedoma te nočem več žaliti. Postavi stražo mojim ustom in vrata mojim ustnicam. Žalostna Mati božja, pomagaj mi, da nikdar več ne žalim tvojega božjega Sinu.

3. Še enkrat stavim vprašanje: Kaj je prostovoljni mali greh? Koliko pomeni pred Sv. Duhom, ki se je naselil v duši pravičnega in je v čisti ljubezni postal gost in ženin naše duše? Položimo mali greh še na tehtnico Sv. Duha in pogledjmo, na katero stran se nagiblje jeziček tehtnice. Sv. apostol Pavel pravi, da je smrtni greh zaničevanje Sv. Duha, in človek, ki ga stori, dela Sv. Duhu velikansko krivico, ker ga podi iz njegovega templja in ga zaničljivo tira venkaj. Je-li mali greh tudi tolika krivica? Nikakor ne, ampak zaničevanje Sv. Duha je pa le. Govorimo v primeri. K meni pride visok gost, velika čast zame; jaz pa se malo zmenim zanj, velikoveč se skozi okno pogovarjam z njegovim sovražnikom. Ni li to žaljivo za visokega gosta? Morda sem jaz gostu še posebno hvalo dolžan, morda sem ga sam povabil k sebi? — Ali ni to moja podoba, ki sem pri sv. krstu povabil Sv. Duha k sebi, ga prosil ljubezni in se skrivnostno z njim zaročil? Primera z gostom ni še dovolj prikladna, ker Sv. Duh meni ni samo gost, ampak ženin moje duše.

Deklica ima dva snubača. Eden jo res ljubi in jo želi osrečiti, drugi je pa slepar; sicer ji obljubuje nebo in zemljo, v resnici pa se želi z njo izkoristiti, potem jo pa zapustiti. Kaj naj stori? Naj li žali poštenega snubača in pozornost obrača na brezvestnega zapeljivca? Četudi ne bi snedla dane besede, pa bi vendar rada poslušala prilizljive besede brezvestnega snubača, bi se pošteni snubač vendar po pravici smel pritožiti in dvomiti nad zvostobo deključivo.

Tako dvomljivo vlogo igra kristjan, ki lahkomišljeno privoli v male grehe. On sluša goljufive obljube hudobnega duha in žali Svetega Duha, kateremu se je zaročil in kateremu je obljubil svojo ljubezen. On zasluži grajo sv. apostola, ki piše Efežanom: »Ne dajte prostora satanu in ne žalite Svetega Duha, v katerem ste prenovljeni za dan odrešenja.« Kristjan, ki lahkomišljeno stori mali greh, je kriv nezvestobe, žali Svetega Duha in daje prostor hudobnemu duhu. Zadene ga tedaj beseda sv. apostola

Jakoba: »Ne veste li, da je prijaznost s svetom sovraštvo do Boga? — Kdor hoče biti prijatelj sveta, postane sovražnik božji. Podvrzite se Bogu in ustavite se satanu, pa bo bežal pred vami« (4, 4). Ako to dobro premislim, moram spoznati, da se zvestoba Svetemu Duhu ne zlađa s prostovoljnim, četudi le malim grehom.

Je-li tedaj mali greh malenkost? Nikakor ne. In vendar, kolikokrat sem prostovoljno privolil v mali greh in žalil Svetega Duha! V srcu, ki je posvečeno po navzočnosti Svetega Duha, sem gojil misli in želje, ki ne prihajajo od njega, Duha ljubezni in čistosti, ampak od duha sovražnosti in ničemurnosti; razmišljen sem bil pri najsvetejših opravilih, pri daritvi sv. maše, pri pridigi; gojil sem v sebi duha ničemurnosti in častilakomnosti, kateri duh je popolnoma nasproten Svetemu Duhu.

O Sveti Duh! V svoji neskončni ljubezni si prišel stanovat v moje srce. Sram me je nezvestobe, s katero sem te žalil, in prosim te odpuščanja. Vzemí me zopet v svojo oblast, očisti in posveti moje misli in želje. S tvojo pomočjo hočem z naprejškrbneje čuvati nad njimi. In ti, preblažena Devica Marija, nevesta Svetega Duha, ki si mu bila vsekdar dopadljiva, pomagaj mi, da mu tudi jaz ohranim zvestobo in se varujem vsake pregrešne misli.

Na pravični tehtnici svetišča smo tehtali prostovoljni mali greh in spoznali, da je kazniva nepokorščina do nebeškega Očeta, je trpinčenje božjega Zveličarja in ostudna žalitev Svetega Duha. Otroška pokorščina do najboljšega Očeta, hvaležna ljubezen do božjega Sinu in stanovitna zvestoba do Sv. Duha se nikdar in nikoli ne zlađa s prostovoljnim malim grehom. To si bom dobro zapomnil in trden je moj sklep, da se hočem z naprejškrbno varovati prostovoljnega, malega greha, zlasti tistega, v katerega največkrat privolim in mi je prišel v navado. Vem, da mi ni mogoče ogibati se prav vseh malih grehov, vendar vedoma in nalašč ne bom storil nobenega greha več. Amen.

P. Hugolin Sattner.

4. Poslednje reči človekove.

Čuli smo, kaj je greh, in gotovo sklenili varovati se vsakega, zlasti smrtnega greha. Jeli pa kak pomoček zoper greh? Da, mnogo jih je, n. pr. molitev, čuječnost, misel na pričujočega Boga, varovati se grešne priložnosti itd. Modri Sirah nam svetuje še en pomoček in ta se glasi: »V vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil« (7, 40). Poslednje reči so: smrt, sodba, pekel,

ne besa. Premišljevanje poslednjih reči je jako resnobno, a za nas silno zveličavno. »Presuni moje meso s svojim strahom, zakaj bojim se tvojih sodbâ« (Ps. 118).

1. Smrt je ločitev duše od telesa. Bog ni ustvaril smrti; početnik smrti je greh. »Po enem človeku je greh prišel na svet in po grehu smrt, in tako je smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi v njem (Adamu) grešili« (Rimlj. 5, 12).

1. Smrt je gotova. Te resnice nihče ne taji in je ne more tajiti, ker mi vsi vidimo dan za dnevom, da se ljudje selijo s sveta v večnost venomer, stari in mladi, učeni in neuki, bogatini in siromaki, vladarji in podložni. Svet se mi zdi velika železniška postaja. Ljudje prihajajo in odhajajo; eni odidejo podnevi, drugi ponoči, eni z navadnim, drugi z brzovlakom. Obličje zemlje ostane, ljudje se spremené. Gotovo je, da bomo umrli tudi mi, dasiravno se tako težko sprijaznimo s to mislijo.

2. Ura smrti je ne gotova, pozna jo le Bog, in to je dobro za nas. Ko bi ti vedel, da živiš še 50 let, morda bi rekel: No, sedaj imam še časa dovolj, zadnje leto se bom udeležil misijona, bom napravil dolgo spoved, pa bo dobro, 49 let pa je mojih. Seveda bi bilo to otročje mišljenje in bi kazalo, da nimaš nobenega zmisla za vrednost svojega življenja, nobene ljubezni do Boga. — Dasiravno pa ne vemo ure smrti, znano nam je vendar iz sv. evangelija, da bo prišla smrt, kadar se bomo najmanje nadjali, prišla kakor tat. »Čujte torej,« opominja Kristus, »ker ne veste ne dneva ne ure« (Mat. 25, 13).

3. Kje in kako bomo umrli? Naglo, ali po dolgotrajni bolezni, doma ali na tujem, v hiši ali na cesti, v cerkvi ali na polju, podnevi ali ponoči, v postelji ali na železnici? Vse to nam je neznano. Tudi ne vemo, ali bomo umrli prevideni ali ne, v stanu milosti ali greha. To pa vemo, kakršno življenje, taka smrt. Izjeme so redke. (Kajn, Savel, Juda, — desni razbojnik.)

4. Umrli bomo samo enkrat in od te edine smrti je odvisna cela večnost. Ako zboli moje telo, kličem zdravnika, pijem tudi najgorenkejša zdravila, se odrečem jedi in pijači, poiščem milo podnebje in ozdravim. Ako storim smrtni greh, mi zamre duša, vendar more oživetiti po dobro opravljeni spovedi. Kakor hitro pa umrem, je konec mojega zemeljskega življenja in kakršen je takrat moj dušni stan, takšna bo večnost. Kamor bo drevo padlo, tam bo obležalo. *Pre-tiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.* (Ps. 115.) — *Mors peccatorum pessima.* (Ps. 33.)

Pre-tresljive so le-te resnice in prav potrebno je, da se celo svoje življenje pripravljamo na smrt in da sleherni dan tudi molimo za srečno smrt. Pravičnemu pa se ni treba bati smrti, ker njemu je smrt rojstvo ali prehod v boljše življenje. Sv. Pavel si je želel smrti, ker je hrepenel po Kristusu, rekoč: »Želim

razvezan biti in biti s Kristusom.« In na drugem mestu: »Kristus je meni življenje in smrt dobiček.« (Fil. 1, 21.) — Sv. Alojzij je bil na smrtni postelji nenavadno vesel, in ko ga vprašajo po vzroku, odgovori: »Gremo v hišo božjo.«

II. Takoj po smrti je posebna sodba. Kakorhitro se duša loči od telesa, se nahaja v večnosti in v tistem trenutku se nahaja duša sama pred vsegavednim sodnikom Jezusom Kristusom. Celo preteklo življenje je odkrito pred njenim duhovnim očesom; obmolknil je šum posvetnega vrvenja, padla so načela človeških otrok, ugasnil je ogenj človeških strasti, osramočena je laž, resnica jame vladati. Prijatelji gledajo mrtvo obličje, polagajo roke na srce, a srce se več ne gane, duša je zapustila telo, s katerim je bila toliko časa zvezana v eno osebo, šla je pred sodni stol božji, da zasliši obsodbo, veljavno za celo večnost. Povrnitev v življenje je izključena, Bog je vtisnil duši pečat večnosti, ki ga ne izbriše več nobena moč.

Čujmo tedaj in molimo, da nas božji Sodnik ne najde nepripravljenih. Sodimo že sedaj sami sebe in delajmo pokoro, ker tako nam bo olajšana ona grozna ura, pred katero so se tresli celo svetniki. Pogosto pa tudi zdihujemo: »O Jezus, ne bodi nam sodnik, ampak rešenik!«

Po sodbi duša takoj prejme zasluženo plačilo. Kdor umrje v smrtnem grehu, njega delež je pekel.

III. P e k e l je oni nesrečni kraj, kjer pogubljeni v družbi zavrženih angelov trpé večne kazni. Ne raziskujte radovedno, kje in kakšen je pekel, ker Kristus Gospod nam je razodel le dejstva, ne pase pa naše radovednosti. Da biva pekel, povzamemo iz besed Kristusovih: »P o b e r i t e s e i z p r e d m e n e, p r e k l e t i, v v e č n i o g e n j, k i j e p r i p r a v l j e n h u d i č u i n n j e g o v i m a n g e l o m.« (Mat. 25, 41.) Bog je neskončno pravičen, on mora kaznovati greh. Kaznuje ga dostikrat že tu na zemlji, ali če človek umrje nespokorjen v smrtnem grehu, kaznuje ga v peklu. Največja kazen v peklu je ta, da je duša za zmerom ločena od Boga. Duša, ki je ustvarjena od Boga in za Boga, tu na zemlji lahko zamenja Stvarnika s stvarjo, zapostavi Stvarnika in se zadovoljuje s stvarjo, recimo z blagom, častjo, razkošnim življenjem. Ali ko je duša rešena zemeljskih spon, pade zavesa in ona spozna večno dobro in hrepeni po njem, kakor magnetna igla proti severu, z vso silo. Združitvi pa se stavi v bran smrtni greh, ki v enem trenutku naredi grozen prepad med dušo in Bogom.

Mislite si mornarja, ki že več let brodari po tujih vodah. Doma ima ženo in ljubeznive otroke. Kako hrepeni po njih. Nekega dne res počí glas, da plovemo domov; o sreča, o blaženost! Ladja se bliža domačim obalam; že se vidi rodna zemlja, srce utriplje gosteje. Vihar prihruje, meče ladjo semtertja, vrže jo na skalo in ladja z moštvo vred se za zmeraj zgubi v mrzlih

valovih. Domači gledajo oddaleč bližajočo se ladjo. Kako se veselé objeti ljubljenege očeta; a glej, sovražen vihar jim ga potopi. Kdor ve, kaj je iskrena ljubezen, ta si more predstaviti žalost, obup zaostalih, ki so že stegali roke za objem težko pričakovanege ljubljenege očeta, a v tem trenutku se potopi v mrzle valove. — Kakšna žalost, kakšen obup napolni dušo, ki je rešena zemeljskih spon in hiti nasproti svojemu Bogu, za katerega je ustvarjena, a v tem trenutku jo potegne teža smrtnega greha v prepad; nikdar ne bo videla milega obličja božjega. Iz te neskončne izgube izvira neutolažena žalost, obup in pekoča vest.

To pa ni vse. Obupu se pridružijo še občutljive kazni, ki jih sv. pismo imenuje »neugasljivi ogenj«. — »Grozovit to trpim v tem plamenu,« je tožil neusmiljeni bogatin. Kako bi mogli obstati v peklju mi, ki še eno minuto ne moremo držati prsta na goreči sveči. Bog nas varuj pekla! Rajši tukaj vse pretrpeti nego v peklu goreti.

Najhujše je pa to, da je peklena kazen večna. »Ti pojdejo v večno pogubljenje, pravični pa v večno življenje.« (Mat. 25.) Hudo je, če človeka zob boli celo noč; nikjer ni miru, ne na ležišču, ne v sobi. Ali človek se tolaži, da napoči dan in tedaj gre k zobozdravniku in ta prinese leka. Grozno boleče so operacije, ali to traja le eno uro, malo manj ali več. Kar mine, ni pekel in se prenese, v peklu nič ne mine.

Verska resnica je, da je pekel. Moderni svet pa ne verjame te resnice, dasi se vera v pekel nahaja pri vseh, tudi poganskih narodih. (Vam je morda znana Enejida, ondi se bere o Tezeju, atenskem kralju, ki je radi svojih pregreh v peklu priklenjen na skalo. Hudobnemu Tityu kljuje kragulj drob, ki se venomer prenavlja. Tantal in Sisiif trpita vsak po svoje.) Pekel je, če ga taje tudi vsi brezbožneži na zemlji in ga prištevajo bajkam.

Edina misel na pekel more krotiti nebrzdane strasti človekove. Pomnite pa: 1. Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo, zato dá vsakemu človeku toliko milosti, da se obvaruje greha in doseže večno življenje. — 2. Nihče ne pride v pekel, razen kdor sam hoče, kdor namreč popolnoma premišljeno in prostovoljno stori smrtni greh in z njim umrje. Strah pred peklom je sicer hlapčevski strah, vendar tudi ta ni brez vrednosti, ker se polagoma lahko spremeni v otroškega.

IV. Duša, ki ob smrtni uri nima na sebi smrtnega greha, pač pa odpustljivega, ali še ni plačala za odpuščene grehe vseh časnih kazni, ne more in tudi noče k Bogu. Sama gre rada v čistilišče, ker v takem stanu se sramuje stopiti pred božje obličje. Trpljenje v vica h je izguba Boga, seveda začasna, potem pa občutljive kazni. Vendar tolaži duše v vica h misel, da nimajo na sebi nobenega smrtnega greha, marveč vse so v stanu posvečujoče milosti, so prijateljice božje, katere tudi nikdar ne morejo

več grešiti. Žalostno je le to, da si same ne morejo pomagati, ker doba zasluženja je potekla tudi zanje. Pomagati jim pa morejo verniki na zemlji, zato »je sveta in dobra misel moliti za mrtve, da bi bili rešeni grehov.« (Mak. 21, 46.) Nihče naj si ne želi v vice, vsak naj meri v nebesa, zakaj visoko mora meriti, kdor hoče nizko zadeti.

V. Duša pa, ki nima več na vesti nobenega greha in je tudi kazni plačala s pokoro ali odpustki, taka duša pa gre naravnost v nebesa k Bogu, za katerega je ustvarjena in iz katerega se izhaja. Ne vprašajte me, kje in kaj so nebesa. Sveti apostol Pavel, ki je bil zamaknjen v tretja nebesa, piše: »Oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo.« (1. Kor. 2, 9.) — Lahko je dopovedati, kaj ni v nebesih. V nebesih ni lakote ne žeje, ne vročine, ne mraza, ni žalosti, ne solze, ne smrti. Karkoli je na zemlji hudega, je izključeno iz nebes. Nemogoče pa je dopovedati, kaj je v nebesih. Sv. Gregor piše v 37. homil. v evangelijske: »Kateri jezik more dopovedati ali kateri razum umeti, koliko veselje se uživa v nebeškem mestu? Uvrščen biti med angelske kore, z blaženimi duhovi prisoten biti Stvarnikovi slavi, gledati pričujoče obličje božje, videti nepopisno luč, oproščen biti smrtnega strahu in veseliti se večne nestrohljivosti,« to so nebesa.

Najbolje pa rečem: Nebesa so Bog. Nebesa brez Boga ne bi bila nebesa. Bog je tako lep in dober in tako neizmeren v svoji lepoti in dobroti, da nam uživanje Boga prinaša neizmereno blaženost in srečo. Dasiravno nam bo vsak trenotek odkrival nove lepote in dobrote, mu nikdar ne bomo prišli do konca, ker je neizmeren. Ah, kaj je v primeri z nebese veselj svetá? Nič drugega kot obteženost. In če je veselje še tako obilno, kaj pomaga, če pa mine? Nebesa, ki minejo, niso nebesa. Veselje v nebesih je večno. Nebesa so naša prava domovina, po njej hrepenimo, zánjo delajmo in trpimo. Trpljenje sedanjega življenja se niti ne da primerjati z veseljem, ki nas čaka v nebesih. Pri vsaki priliki se vprašajmo s sv. Alojzijem: Quid hoc ad aeternitatem? — Če mi pomaga k srečni večnosti, storim, če mi škoduje, opustim. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum, concupiscet et deficit anima mea in atria Domini!...

VI. Na sodnji dan pa bodo vstala tudi telesa iz grobov in se bodo zopet sklenila z dušami, in tedaj bo prišel Jezus Kristus vdručič na svet na oblakih nebá z veliko častjo in oblastjo. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in on jih bo ločil narazen, ovce postavi na desnico, kozle na levico. Takrat ne bo več nobenega brezverca. Vsi se bodo silili na desnico Jezusovo, a ne bodo mogli tja, ker angeli božji bodo razvrstili narode. Na kateri strani bomo stali mi? Na desni ali levi? Povem vam, da na tisti, na katero se nagibamo sedaj. Stojmo torej že sedaj na desni

strani Kristusovi, na strani sv. Cerkve, njegove neveste, potem se nam ni bati sodnega dne.

Vesoljna sodba se bo vršila javno, da vsak človek prejme sramoto ali čast, kakor je zaslužil; pa tudi zato, da bo Jezus Kristus, ki je bil na zemlji zaničevan, poveličan pred celim svetom; slednjič zato, da bodo vsi ljudje spoznali božjo previdnost, mogočnost, svetost in pravičnost. Ves svet se bo strnil v slavospev: »Pravičen si, Gospod, in prava je tvoja sodba!« (Ps. 118.)

Po sklenjeni sodbi se odpro nebesa in vsi pravični starega in novega veka se bodo dvignili v veličastnem sprevedu kvišku in mogočno bo odmeval po nebeških pokrajinah slavospev: Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog vojskinih trum!

Zemlja se bo odprla in pogoltnila bo pogubljenje. Tako bo končan sedanjí svetovni red.

Resnobne so resnice, ki smo jih premišljevali, a so zveličavne. Sv. Jeronim, veliki cerkveni učenik, je delal v sirski puščavi ostro pokoro, a tudi tam mu je nagajal satan z raznovrstnimi predstavami in skušnjavami. Zatreti jih je mogel edinole z mislijo na vesoljno sodbo. Rekel je: Trobenta angelov, ki kliče mrtve na sodbo, mi neprestano buči po ušesih. — Naj buči tudi po naših ušesih, naj nas navdaja z zveličavnim strahom; zdaj stopimo večkrat v vice, v pekel, da ne bo treba po smrti vanj; prosimo Boga s sv. Avguštinom: O Gospod, tukaj sekaj, tukaj reži, da nam le prizanesesh v večnosti. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Praznik očiščevanja bl. Device Marije.

(Svečnica.)

Marija — moje veselje in moja krona.

Povprašaj nedolžnega otroka, kaj ima rad, in ti bo povedal: mater. Povprašaj mladeniča, ki ga vodi prvi korak v svet, kaj ga veseli, in ti poreče: življenje. Mož si je izvolil svoj stalni poklic, ki ga veseli, da vse zanj žrtvuje, tudi starec ob grobu se veseli solnca, ki sije nanj z zadnjimi žarki. Vse hoče veselja, vse se veseli — ni ga človeka na božji zemlji, ki bi ga kaj ne veselilo. Ali kaj zapoje pesnik:

»Preljubo veselje, oj kje si doma...«

O, da, ljubi moji verniki, veselja si želimo, zadovoljnosti si želimo, vsak išče svojo srečo, in kdo je, ki je v resnici srečen, res zadovoljen, res vesel, tudi takrat, ko oblaki zagrnejo solnce njegovega zemeljskega potovanja? V grehu ni veselja, predragi moji, v samem delu tudi ne, v bogastvu ne, v slavi ne — kje

torej? Saj vendar vsak želi biti srečen in ni ga, ki bi ne hrepenel po srčnem veselju.

»Popotvanje, bratje, je naše življenje,
mož modrih od nekdanj je to govorjenje...«

Popotniki smo na zemlji, in ta zemlja je solzna dolina, je izgubljen raj, greh prvih staršev je zatopil vesoljni svet in le tisti najde veselje in srečo, ki jo gleda skozi brušeni kamen (prizmo) večnosti . . . Tukaj gledamo srečo skozi zrcalo po besedah sv. Pavla, tam pa jo bomo gledali naravnost, a ne samo gledali, tudi uživali — in sicer na veke, ljubi kristjani! Kaj bo torej tvoje veselje, mladi človek? Ali ne pojdeš za stalno srečo, ki ne mine nikoli? Satan in hudobni ljudje te vabijo in ti ponujajo veselje, ki je začasno in uničljivo. Vzamejo ti pravo srečo in ti pusté v srcu ob slovesu velik kes, ki razodeva žalost in stud. Kaj naj je torej tvoje veselje, mladenič in mladenka?

Ozri se po najpopolnejši stvari, poglej na oltar, kjer stoji brezmadežna Mati božja, oziraj se na Marijo, da ruji svoje srce! Ona ti bodi vzor, ona bodi tvoja zavetnica, tvoja voditeljica bodi in bode tudi tvoja varihinja. Veselja iščeš, išči ga pri Mariji. Daruj se ji danes in nikoli naj ne ugasne luč razsvetljenja v tvojem srcu in ne odide ti čast Izraela, božjega ljudstva. V vseh viharjih ti bo stala na strani, v vseh dvomih te bo potrdila v gotovosti, tudi na bojnem polju za domovino te ne bo zapustila.

Poljski kralj Kazimir je bil tak častilec Matere božje. Leta 1655. je pridrl švedski kralj Gustav na Poljsko in podjarmil vso deželo. Kazimir je ubežal. Že je padel Lvov, že padla Varšava in tudi Krakov je bil v rokah Švedov. Krakovski kanonik Starovolski je peljal švedskega kralja v stolnico in mu pokazal grob kralja Vladislava, rekoč: »Tukaj leži kralj, ki je moral trikrat zapustiti svoje kraljestvo, a naposled je vendarle zmagal in je umrl kot poljski kralj.« Kralj Gustav mu odgovori: »Ali Kazimir se ne povrne nikoli več.« Kanonik pa pristavi: »Bog je čudovit! Sreča je opoteča!«

Vojska se je nadaljevala in naposled je bila le še največja božja pot poljska v Čenstohovi, kamor še ni stopila sovražnikova noža. Prednik samostana, Avgust Kordecki, je branil mesto z nekaj sto možmi. Štirideset dni so Švede oblegali mesto. Med tem pa je kralj Kazimir zbral novo armado in v kratkem času pognal Švede iz dežele. Marija Čenstohovska je pomagala izgnati iz dežele protestantskega švedskega kralja in poljski kralj Kazimir je z veliko slavnostjo pred podobo Marije Device v Lvovski stolnici izvolil Marijo za kraljico poljske dežele. Dne 1. maja 1915 je minulo ravno 250 let, kar se je to zgodilo in so ob tej priliki Poljaki ponovili v Lvovu to veliko slovesnost.¹

¹ »Grazer Volksblatt« 16. maja 1915.

Ali naj mi odlašamo, ljubi Slovenci? Ali ni tudi Marija slovenska kraljica? Ali ni Slovenec že od nekdaj poseben častilec Marijin in ali ni že Marija tolikokrat vodila v boj naših pradedov proti krvoločnim sovražnikom, ali se ne bore tudi naši fantje in možje pod zastavo Marije Device proti verolomnemu sosedu? Kako bi torej Marija ne bila naše veselje, naše edino veselje v zmagoviti obrambi na sosedni meji?

Marija pa bodi tudi naša krona.

»Dober boj sem bojeval, svoj tek dokončal, zdaj pa mi je prihranjena krona pravice,« pravi sv. Pavel. Ko dokončamo svoj zemeljski tek, tedaj nas pričakuje »krona pravice«, ljubi moji kristjani. Krščansko pravičen je tisti, ki se hudega varuje in dobro dela. Ako torej živiš po božjih zapovedih, ti je prihranjena nebeška krona. Jezus je kronal svojo Mater, tebe pa bo kronala Marija. O, kaka čast, kako odlikovanje zate, ako ti Marija položi krono na glavo! In ti jo bo položila, ljubi moj! »Kdor mene najde, najde življenje,« govori ona. »Gospod vojnih trum«, pravi današnji list, »pride in njegovi izvoljenci bodo darovali Gospodu darove v pravici.« Ali ne bodeš tudi ti tak izvoljenec, ki boš prenašal ob sodnjem dnevu darove v pravici, ki boš daroval vse to, kar je očiščeno in posvečeno in boš kakor izraelsko prvorojeno dete posvečeno Gospodu, kakor pravi današnji evangelij? Ti boš otrok božji, izvoljenec božji, dedič božji, prvorojenec, izbran, da ti nebeška Kraljica pritisne na glavo krono, kakršno si zaslužil. Kdo bi preštel bisere, ki se bodo svitali na kroni, kdo bi odmeril zlato, ki bo tvorilo krono, kdo bi precenil vrednost te krone? Ni ga dostojanstva na zemlji, ni ga bogastva na svetu, ni je dragocenosti, ki bi se merila z dragocenostjo tvoje krone. In ta krona prihaja iz Marijinih rok.

Kje je torej tvoja krona, krščanska mati? Ali jo nosiš vsak dan v svojem srcu, Marijino krono? Ali ni stala Marija pod križem in žalovala za svojim Sinom? Ali ni sedmeri meč presunil njenega srca? In ti se križev izogibaš, ti tožiš nad otroki in želiš, da bi jih ne bilo, ti se veseliš moževe odsotnosti, zlorabljaš hišne ključe, ti celo segaš po grešnem sadu in pozabljaš na prstan, ki krasi tvojo roko, ter devlješ na prodaj zakonsko zvestobo?

Poglej na Brezmadežno, poglej božjo Mater! Ali ti ne očita, da si ji tako malo ali nič podobna, ali ti ne očita, da zanemaraš vzgojo otrok, da zapravljaš moževo imetje, da opravljáš z nevoljo dolžnosti svojega stanu?

Oziraj se na Marijo, posnemaj jo v njenih molitvah in njenih skrbah, v njenem veselju in njeni žalosti, da ti prinese krono nenadomestljive vrednosti. Ona je nosila v srcu Sinove bolečine, nosi jih tudi ti za svojim sinom, ki krvavi na bojnem polju, da ti mirno uživaš doma sadove svojega truda, nosi tudi ti bolečine za svojim možem, ki prezebuje in strada na samotni straži, da varuje dom in brani cesarja. Ljubezen se pokaže v

nesreči, se poizkusi v ognju in nikdo drugi naj ne obvladuje tvoje srca kakor ona, ki je kraljica nebes in zemlje. O, daruj ji svoje srce, potoži ji svoje gorje, posvetuj se z Marijo! Stanovitna bodi kakor Marija, ki je spremljala svojega Sina pod križ, in zvesto izpolnjuj svoj poklic, da se boš veselila moževe povrnitve, da boš z božjo voljo prenašala sinovo izgubo, in Marija ti bo spletla krono, kakršne ne dosega nobena dragocenost na zemlji. Marija ti bodi vzor ne samo verne kristjane, ampak tudi zveste državljanke.

8. decembra 1914 je naš presvetli cesar posvetil sebe, svojo rodbino in svojo domovino presv. Srcu Jezusovemu pred sliko »Marije upognjene glave«, kakor se naziva. Ves Dunaj je bil pokoncu, do 30.000 ljudi se je udeležilo te lepe slovesnosti. Že okrog leta 1609. so našli to sliko karmeličani pod razvalinami v Rimu. Odtod je prišla naposled na Dunaj v last cesarja Ferdinanda III. in njegove pobožne soproge Eleonore. Ta slika je bila cesarjeva največja dragocenost, vedno jo je hranil pri sebi, tudi na potovanju. S te slike je dobil cesar o najhujšem vojnem času to-le zagotovilo Marijino: »Jaz bom varovala avstrijsko hišo vsak čas, dokler bode vztrajala do mene v božjem strahu in pobožnosti.«

Po cesarjevi smrti je stopila pobožna cesarica v samostan karmeličank v Döblingu ter je vzela s seboj sliko »Marije upognjene glave«. Cesar Leopold I. je imel veliko spoštovanje do te slike in cesarica Marija Terezija je dostikrat molila pred to sliko. Tako je tudi sedanji naš presvetli cesar Franc Jožef I. dal prinesiti to sliko ob začetku vojske iz Döblinga v Schönbrunn in posvetil svojo državo po Mariji presv. Srcu Jezusovemu.

Kje je torej tudi tvoja krona, krščanski oče, kje tvoje zlato, krščanska mati? Ali ne boš posnemal svojega najvišjega gospodarja na zemlji in tudi ti izročil sebe, svojo družino in ožjo domovino varstvu Marije Device? Pod Marijinim varstvom pojdeš braniti svoj dom na daljno stražo, pod njenim varstvom se boš boril za blagor domovine in če tudi sovražna krogla zadene tvoje srce, se ti spleta v nebesih krona, kateri ni para na zemlji. Tvoje zlato, krščanska žena, so tvoji otroci! Z vso vnemo se potrudi zanje, da bodo zvesti častilci Marije brezmadežne; ne pozabi, kolike vrednosti je dobra vzgoja tvojih otrok in če si jih pobožno vzgajala, si si spletla krono iz biserov, ki se svetijo kakor solnce na nebu.

Marija — bodi torej naše veselje in naša krona. Naj bo to ne samo možakom na bojnem polju, ampak tudi ženskam pri domačem ognjišču. Ne služimo grehu, ampak Mariji. »Kdor greh dela, je suženj greha,« govori sv. Janez (8, 34). V dobrih delih pa je naše veselje, pa tudi naša krona. Kreposti naj se vzbude, naj se razrastejo v tem vojnem času kakor nikdar prej, da odženemo božjo jezo in pričakamo zaželjeni mir.

Kako toži prerok Izaija: »Hčere sionske so postale ničemurne. Gospod jim bo odvzel gizdavosti in jim bo dal namesto finih oblačil spokorno obleko. Tvoji najlepši možje padajo pod mečem, tvoji mladi junaki v bitki. Mestna vrata tarnajo in žalujejo in hči sionska sedi sama na tleh.« Zato proč z nedostojno nošo, hčere slovenskega Siona, proč z dragimi razvadami, sinovi naših mest in vasi, poslovite se za vselej od suženjstva greha in oblecite novega človeka, kakor pravi sv. Pavel, da se bo polegel bojni vihar, ki razgraja tudi v vaših srcih, da bodete iz dna svoje prenovljene duše služili Mariji, ki bode vaše veselje, pa tudi vaša krona, zakaj s pravičnim in bogaboječim starčkom Simeonom bodete čakali »oveseljenja Izraela« in ne bodete videli smrti, dokler ne vidite Gospoda Kristusa. Amen.

P. Bohinjec.

2. Sveča — človek.

Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega očeta, ki je v nebesih.

Mat. 5, 16.

Sveče blagoslavlja danes sv. Cerkev. Blagoslavlja jih v spomin na onega, ki sta ga prinesla današnji dan, štirideseti dan po rojstvu, Marija in Jožef v jeruzalemski tempelj, da ga, v svoji ponižnosti pokorna Mozesovi zapovedi, darujeta nebeškemu Očetu, oziroma ga odkupita z darom ubogih, z dvema goloboma. In glej, starček Simeon vzame v templju dete v naročje in ga imenuje ves prevzet od božjega Duha in velike blaženosti »luč v razsvetljenje nevernikov« (Luk. 2, 32). Približno sedem mesecev poprej pa je zapel ob rojstvu svojega sina Janeza o istem Kristusu Gospodu duhovnik Caharija: »Prišel je iz višav, da razsvetli nje, ki sede v temi in smrtni senci« (Luk. 1, 79). In v istem jeruzalemskem templju je Gospod pozneje pred Judi sam slovesno izjavil: »Jaz sem luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, temveč bo imel luč življenja« (Jan. 8, 12). Torej pomenjajo blagoslovljene sveče predvsem Kristusa Gospoda, ali nam vsaj bude spomin nanj.

Vendar pa — ali ni tudi vsak človek kakor sveča? Kako se nam zlomi dostikrat v hipu, preden mislimo, preden se zavedamo. Ali je človek trdnejši? Malenkost ga zlomi čestokrat prav nepričakovano. Malo potegne veter, pa svečo ugasi. In človek? In plamen človeškega življenja? Malo potegne veter čez te, ko si razgret, pa zbolíš in ležeš v grob. Zapiha dih smrti, bolezen, pa nam upihne življenja svetlo luč.

Sveč pa bi razločeval tri vrste. So prav dobre, slabše in čisto slabe, čisto zanič. Tako je z ljudmi: so prav dobri, sveti, so mlačni in so grešniki.

Kajne, kako veselo in svečano je v cerkvi ob velikih praznikih, ko gore po vsej cerkvi dehteče voščene sveče, da je ves hram božji preplavljen z morjem luči. A glejte, širna cerkev, prostrana hiša božja pa je ves svet. In mi vsi bi naj bili v tej hiši božji take sveče, ki jasno in veselo gore in dehte Bogu na čast. Goreli bi naj v živi veri, kakor je tudi plamen sveče nekaj živega; v velikem upanju, ki se vedno spet obrača in dviga proti nebesom, kakor kipe plameni sveč vedno v višave; goreli bi naj v plamteči ljubezni. V ljubezni do Boga bi naj minevalo vse naše življenje. V življenju svetnikov vidimo to tako lepo. Njih vera je tako jasno svetila v vseh preizkušnjah, ob vsem trpljenju, v vseh mukah. Njih upanje je spet in spet iskalo potov v nebesa, najsi se je tudi za čas zdelo, da so se nebesa zaprla njih upanju in njih prošnjam. Mnogih življenje je bolj izplamenelo v ognju žgoče ljubezni do Boga nego v obilici let. Naj bodo ti naši učitelji!

Dobra, jasno goreča sveča razsvetljuje temo in noč okoli sebe. Kaže nam pot, pomaga brati, pomaga nam iskati kako izgubljeno reč. Ali niso delali tako tudi svetniki? S svojim življenjem so kazali pot drugim. Pomagali so jim brati v skrivni knjigi njih vesti in v še bolj skrivnostnih listih milosti in usmiljenja božjega. Pomagali so jim iskati njih duše, izgubljene v temi zmot, zablod in grehov. Da ne govorimo o apostolih, o cerkvenih učениkih, veliki misijonarji, goreči spovedniki so bile take luči: sv. Bernardin Sienski, sv. Frančišek Asiški, sv. Anton Padovanski, sv. Bernardin Sienski, sv. Karel Boromejski, sv. Frančišek Ksaver, ta največji vseh misijonarjev, sv. Frančišek Saleški, sv. Vincenc Pavlanski, blaženi župnik arški Janez Vianney, ali ona velika, goreča duša, ki je s svojo molitvijo privedla tisočere iz teme greha k luči božji, sv. Terezija. Ti so bili res luči, na gori prižgane, ki so svetili celim deželam. Ti so pač umevali besede božjega Zveličarja: »Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega očeta, ki je v nebesih.«

Mi res da nismo luči na visoko goro postavljene, a smo morda luči, prižgane vsaj na kakem hribčku. Ne moremo morda svetiti širni deželi, a glej, vsaj svoji okolici, vsaj svoji hiši bi naj svetili. »Naj sveti vaša luč pred ljudmi...« Dober duhovnik, ali ni luč za vso faro in še za sosednje fare? Kolikim kaže pot s svojim svetim življenjem. Kolike privede s svojim svetlim zgledom, s svojo blagoslovljeno besedo iz teme zablod in grehov nazaj na pot čednostnega krščanskega življenja. Kolikokrat sveti kaka preprosta, ponižna duša, navadna, ubožna ženica, celi fari s svojim svetim življenjem, s pogostim, morda dnevnim prejemanjem sv. obhajila! Bog vsemogočni dela tudi po takih svoje čudeže... »Naj sveti vaša luč pred ljudmi...« Krščanski oče in gospodar, ti, ki si postavljen v hiši na prvo, na najvišje mesto, roko na srce in povej, kako sveti tvoja luč tvoji hiši! O blagor

tebi in blagor vsej hiši, če si res svetla luč vsem, ki gledajo v prvi vrsti na tebe. A žalost in nesreča za hišo, če širiš ti, gospod in kralj v hiši, namesto luči le žalostno senco. — In ti, krščanska mati in gospodinja? Glej, če bi naj bila očetova, gospodarjeva luč posebno svetla in močna, bi naj bila tvoja posebno mila, prijetna očem in srcem vseh, ki so v hiši. Ali je? Morda je tvoj mož, hišni oče, le tema in širitelj teme? Glej, tedaj moraš biti ti dvojna luč. Tedaj moraš ti s svojo močno in obenem prijetno svetlobo preganjati ono temo, ki jo razširja mož. Kako velika, kako važna, kako sveta naloga! — Krščanski gospodar, krščanska gospodinja, če sta vidva svetla, bo svetla vsa hiša. Če sta vidva žalostna tema, je nevarnost, da bo vsa hiša v temi. Naj torej »sveti vaša luč pred ljudmi! . . .« »Naj sveti vaša luč pred ljudmi! . . .« Luč je lahko hiši bogaboječ hlapec, pobožna dekla. Morda otroci od staršev ne dobivajo dovolj luči krščanskega pouka in dobrih zgledov. Pa lahko dober posel nadomesti, kar manjka, s svojim zgledom, s svojo besedo. Poznam sveto živečega duhovnika. Njegov brat pa je brezverec. Kako to? Za mladeniča, ki je zdaj duhovnik, se je zavzel star hlapec, ki ga je božja previdnost poslala v hišo; in z lučjo svoje besede in svojega zgleda mu je pokazal pravi pot. Starejši njegove luči ni več maral. Zato je zablodil v popolno temo. V legendi sv. Barbare beremo, da ji je do luči krščanstva pripomogla njena služkinja. Sv. Vida sta vzgojila v pravi veri njegova dojljka Krescencija in njen mož Modest. Za sv. vero sta z njim umrla mučeniške smrti. . . Enako bo še dandanašnji v mnogi hiši: preprost posel je svetla luč hiše. Na zunaj se to morda komaj vidi in vé. A Bog vidi in vé; On bo plačnik. In oni, ki ste jim bili vi ponižni, skromni posli, luč na njih potih, vedo. Še noter v grob vas bodo blagoslavljali. . . O, »naj le sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in bodo slavili — z besedo in z življenjem — vašega očeta, ki je v nebesih.«

Druge sveče sicer še gore, a gore slabo, neenakomerno, komaj, komaj. Njih plamen je ves nemiren; zdaj se malo dvigne, zasveti jasneje, a se kmalu spet zmanjša, malo, da ne ugasne. Moti te to ob delu. Jeziš se ob taki sveči. Naposled jo ugasneš in vržeš v stran. Kdo so ti? Glej, to so mlačneži. Ti imajo komaj za največjo silo luči duhovnega življenja v sebi. Včasih jih sicer kaj izpodbode, da se malo dvignejo. Narede nekaj korakov proti nebu, pa že omağajo. Spet se pogreznejo v staro svojo dušno lenobo in dremavost. Ali more biti Bog s temi zadovoljen? Ne! Naposled mu bo dovolj; ugasil jim bo njih slabotni plamen povsem, z drugo besedo: povsem jim bo odtegnil svojo milost. In jih bo vrgel v stran.

Ali sva morda midva med temi? Ali naj Bog vrže tudi naju v stran, na smetišče pekla?

Tretje sveče so povsem zanič. Gore komaj-komaj; kade se, da je pusto; razširjajo neprijeten duh; kmalu ugasnejo in zapuste

le smrad za seboj. Glej, to so hudobneži, veliki grešniki. Ti razširjajo le dim slabih zgledov, smrad zapeljevanja okrog sebe. Še ko umró, delujejo njih slabi zgledi, njih ostudne, zapeljive besede. V zapeljanih in pohujšanih širijo smrad greha še iz groba in iz pekla. O teh govori Sv. Duh: »Ne bo li ugasnila luč hudobnega?« (Job 18, 5.) »Svetilnica hudobnih bo ugasnila« (Preg. 13, 9). Da, ugasnila bo za vekomaj. Večna tema bodo v večni temi.

Ali naj bodeva midva med temi? Bila bi, če bi se oddaljila od Gospoda Jezusa, »luči sveta«, če bi ne dobivala več svetlobe in gorkote od njega po sv. zakramentih, posebno po zakramentu sv. spovedi in po sv. obhajilu.

Bog nas je vse brez izjeme ustvaril dobre. »Bog je pogledal vse, kar je bil naredil, in bilo je prav dobro« (I. Moz. 1, 31). Če kdo postane slab, ničvredna sveča, se to zgodi proti volji božji. Bog nas je vse ustvaril za luč. Pri sv. krstu smo sami postali luči in otroci luči, zato nam je dal duhovnik gorečo svečo. Ali smo to luč ugasili? Ali smo že tema? Ali je nevarnost, da bi postali tema, da bi po smrtnem grehu ugasili nebeško luč v sebi? Ne, ne! »Kakor otroci luči hodite!« nam kliče apostol narodov. Kakor otroci luči, kakor otroci Kristusovi, ki je luč vsega sveta, ki je večna luč naših svetišč, naših src, vsega našega življenja. Bodimo luči, ki bodo svetile daleč naokoli ali vsaj naši hiši. Bodimo luči, ki bodo vse, kateri pridejo z nami v dotiko, razsvetljevale in ogrevale za vse dobro in lepo, za Boga. »Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega očeta, ki je v nebesih.« Amen.

Ksaver Meško.

Peta nedelja po razglašenju Gospodovem.

Ljuljka v nas.

Pustite oboje rasti do žetve.
Mat. 13, 29.

Na veliko in težko vprašanje odgovarja v današnjem svetem evangeliju božji Zveličar. Na ono težko in zamotano vprašanje, ki ga je razvil nekoč pred Gospodom Bogom prerok Jeremija, rekoč: »Pravičen si sicer, o Gospod, ako bi se hotel s tabo pravdati, vendar bom govoril o pravici s teboj: Zakaj gre hudobnežu po sreči, in je dobro vsem, ki greše in krivično ravnaajo? Zasadil si jih, in pognali so korenine, rasto in rode sad.« (Jer. 12.) Na ono vprašanje, ki teži čestokrat tudi nam srce in duha: »Zakaj pusti Bog med pšenico, med dobrimi, rasti tudi ljuljko, hudobne?« Še angeli se čudijo temu. Zato vprašajo nebeškega Gospodarja, ali naj gredo in pobere ljuljko izmed pšenice. Lahko bi jini bilo to. Saj je en angel v eni sami noči pomoril »v s e

prvorojeno po egiptovski deželi, od prvorojenega Faraonovega, ki je sedel na svojem kraljevem prestolu, do prvorojenega jetnice, ki je bila v ječi, in vse prvenstvo med živino.« (II. Moz. 12, 9.); en angel Gospodov je pobil v eni noči 185.000 vojakov asirskemu kralju Senaheribu. (II. Kralj. 19.)

A nebeški Gospodar jim odgovarja, naj le puste tudi hudobne do časa žetve, do smrti, do sodbe, do sodnega dne. Tedaj pa jih bo korenito iztrebil in jih vrigel tja, kamor ljuljka spada, v večni ogenj.

Naj nas torej nič ne plaši, če vidimo tudi ljuljko, hudobne, rasti lepo, mirno, mogočno in košato. Nič naj nas ne plaši in ne zmede, če postane ljuljka včasih celo gostejša, večja in močnejša od pšenice in skoro vso pšenico, vse dobre, potisne in potlači k zemlji. Prišel bo dan žetve božje, in tedaj bo Gospod Bog že ločil pšenico in ljuljko. In prav nič se nam ni treba bati, da bi se Bog zmotil in pomešal kaj pšenice med ljuljko in bi jo vrigel v ogenj, ali da bi kaj spregledal in pustil kaj ljuljke med pšenico ter bi jo spravil v svoje žitnice. Ne, Gospod Bog bo ločil natanko in vestno, a tudi brez usmiljenja.

Tako vidimo, da se Bogu nič ne mudi. On ima čas, saj je Gospod časa. A nama, brat moj, sestra moja, nama se mudi, da izrujeva ljuljko iz — najinega srca. Zakaj nekaj je je v vsakem srcu, v tvojem in mojem, v vsakem.

V enem, glej, je ljuljka slabe vere. Sad te ljuljke pa je mlačnost v verskih rečeh. Glej, celo v srcih apostolov je poganjala močne kali ta ljuljka. A Gospod jim je poslal Sv. Duha in ta jim je ta nepotrebni in kvarni drač s koreninami izžgal. Čudež je bil to, pri apostolih potreben. Zakaj ti so bili »izvoljene posode, ki naj ponese ime Gospodovo širom sveta.« (Apost. dej. 9, 15.) Zato je bilo potrebno, da so bili povsem popolni in sveti. Pri naju Bog ne bo storil čudeža. On, ki naju je odrešil brez naju, naju ne bo zveličal brez najinega sodelovanja (Sv. Avg.). Torej se morava sama potruditi, da izrujeva ljuljko. Prošiti morava pa tudi pomoči božje. Ker kaj sva brez nje proti hudobnemu duhu, ki ljuljko seje v najino srce? Slabotneža, da se nama lahko z zaničevanjem smeji! Saj še angeli potrebujejo pomoči božje, da morejo satana premagati. Kako molimo po sveti maši? Ali ne: Sv. nadangel Mihael, vojvoda nebeške vojne... z božjo pomočjo satana in druge hudobne duhove v peklenko brezdnno pahnil! Torej celo ta, najvišji dobrih angelov, rabi pomoč božjo, kaj šele midva. Moliva ponižno: »Verujem, o Gospod, a pomnoži mojo vero!« (Mark. 9, 23.)

V drugem srcu je ljuljka nagle jeze. Izrujmo jo, da bo cvetela v srcu pšenica velike milobe, nebeške potrpežljivosti. Glej, »nebeško« imenujejo naše ljudstvo največjo potrpežljivost.

Zakaj pač? Pač zato, ker jo nebesa izkazujejo nam. Kako je Bog potrpežljiv z nami, dan na dan, uro za uro! A mi naj ne bodemo potrpežljivi s svojim bližnjim, ki nas žali mnogo manj hudo in pogostoma ko mi Boga. — Mladi grofič Francišek Saleški je bil nagnjen zelo k jezi. Če ne bi rval dan na dan te ljuljke iz srca, bi mu morda zadušila vso pšenico, ki so jo vsejali bogaboječi starši v srce. A rval je dan na dan, in naposled je ostala sama zlata pšenica: postal je pravi čudež, blesteč zgled krotkosti in potrpežljivosti, res vreden učenec njega, ki je rekel: »Učite se od mene, zakaj jaz sem krotak in iz srca ponižen« (Mat. 11, 19).

V tretjem srcu poganja ljuljka trdosrčnosti, skoposti, lakomnosti. Izrujmo jo, da ostane klena pšenica usmiljenja in dobrotljivosti. Kako strašno lahko popači ta ljuljka vso njivo srca, imamo prežalosten zgled na Judežu Iškariotu. Glej, ta ni rval svoje ljuljke, ampak ji je le prilival s tem, da je na skrivnem in pomalem jemal denar od one malenkosti, kar so je Gospod in apostoli za največje potrebe imeli. In konec? Prodal je Gospoda za trideset srebrnikov, potem pa je šel in se obesil.

A odvrni pogled od tega strašnega prizora, poglej druge, da se oživi tvoje upanje, če čutiš v sebi to ljuljko. Glej, tudi v srcu cestinarja Mateja je poganjala taka ljuljka. Pa je prišel Gospod in mu je rekel: »Pojdi za menoj!« (Luk. 5, 27.) In glej, s milostjo, s pomočjo Gospodovo izruje Matej ali Levi vso ljuljko lakomnosti iz srca, zapusti vse svoje bogastvo in gre za Gospodom. V lateranski cerkvi v Rimu stoji ob vsaki strani šest velikanskih podob, ki kažejo apostole. In čudno, izmed vseh se mi je že, ko sem bil prvič v Rimu, najbolj vtisnila v spomin podoba sv. Mateja. Stoji z eno nogo na vreči, iz katere se sipljejo cekini, pogled obrača navzgor, in iz izraza lica in oči, iz vsega telesa kar žehti zaničevanje mamona. Ali Caheja poglej! Glej, temu je zadušila ta ljuljka skoro že vso pšenico. Pa je prišel Gospod in mu jo je pomagal izrvati. In takoj poženo v srcu krepke korenike rodeče pšenice: »Glej, Gospod, polovico svojega blaga dam ubogim in ako sem koga ogoljufal, mu četverno povrnem« (Luk. 19).

V četrtem srcu se bohotno šopiri ljuljka častihlepnosti. Glej, sv. Francišek Asiški je bil takšen v svoji mladosti, sv. Ignacij Lojolanski do tridesetega leta svoje starosti. Pa sta pograbila to smetje s krepko roko in sta ga z božjo pomočjo vsega izrvala. Saj si komaj mislimo ponižnejšega človeka kakor je bil sv. Francišek. Protí koncu svojega življenja v l. 1224., ko je bila že vsa Italija in vsa Evropa polna imena »ubogega iz Asisija«, se je napravil Francišek na pot v samoto na goro Alverno. Bilo pa je zelo vroče in Francišek, že ves oslabel, je težko hodil. Zato so mu najeli bratje od nekega kmeta osla, da jezdi na goro. Kmet jih je spremljal. Med potjo pa sliši, kdo da je mož, ki jezdi njegovega osla. »Ali ste res Vi Francišek iz Asisija, ki se toliko

govori o njem?« se obrne na svetnika. Ko svetnik ponižno potrди, pravi kmetič: »Svetujem Vam le to: Živite res tako zgledno in sveto, da govorice o Vaši svetosti ne bodo prazne bajke.« Frančišek stopi takoj z osla, poklekne pred kmetiča in mu pravi poln ponižnosti: »Zahvalim te, ljubi brat, da tako skrbiš za mojo dušo in me svariš, da naj od dobrega ne odneham.« Solze posilijo človeka ob tem in mnogih enakih dogodkih, ko se je v mladosti ponosni Frančišek iz ljubezni do Kristusa ponižnega popolnoma v prah poniževal.

V petem spet poganja svoje korenine in širi svoje strupene veje ljujka p i j a n č e v a n j a , i g r e. Nedaleč od Porte Pie (Pijevih vrat), kjer so vdrli 20. septembra 1870 Italijani v sveto mesto, stoji lepa nova cerkev, posvečena sv. Kamilu Leliju (1550 do 1614). Glej, v mladem srcu tega svetnika je mogočno razpredla svoje korenike ta ljujka. Mater je izgubil še popolnoma majhen, pač največja nesreča za vsakega otroka. Oče, vojak, stotnik, se za sina ni brigal. Ta je zašel v slabo družino, kjer se je privadil pitju in igri. Ko je pomagal zidarjem pri kapucinskem samostanu v Manfredoniji, je vse, kar je zaslužil, zapil in zaigral. Pri tem pa si ni oskrbel, kakor naši pijanci, niti najpotrebnejše hrane in obleke. Očetu gvardijanu se je nesrečni mladi mož čez vse smilil. Opominjal ga je dan na dan, prosil ga, molil zanj. In res, v srce petindvajsetletnega mladeniča posije žarek milosti božje: spoznal je prepad, ki se mu je bližal, spokoril se je. In ker je vedno sam bolehal za rano na nogi, se je posvetil v Rimu povsem skrbi za bolnike. Pod duhovnim vodstvom sv. Filipa Nerija je dannadan pulil iz srca ljujko prejšnjih slabih nagnjenj in sadil zlato pšenico najlepših čednosti. Da bi laže bolnikom delil duhovno tolažbo, je sedel dvaintridesetleten z malimi učenčki na šolsko klopi in se je učil brati. Njegov red, »očetje dobre smrti«, delujejo blagonsno še zdaj v italijanskih bolnišnicah. Kamila pa sv. Cerkev časti patrona bolnikov in pomočnika umirajočih.

Glej, to je dosegel nekdanji lahkomiselnij pijanček in igralec, ker je z resno roko in z božjo pomočjo izrval ljujko iz srca.

V šestem srcu se je zaplodila strupena ljujka n e č i s t o s t i. Globoke in trdne korenike razprede po srcu ta ljujka, in treba je posebne milosti božje, da jo more človek izrvati z zadnjo vlakenco. Glej, sv. Avguštin je skušil to. Mogočno je razširila v mladosti ljujka nečistosti svoje korenine po vsem njegovem srcu. Ko je s triintridesetim letom spoznal svojo nesrečo, je moral puliti in trebiti vse življenje. Vedno je hotela spet in spet zadušiti blage kali v njegovem srcu. A odločni mož je gledal svetle zglede drugih svetnikov in si je vedno ponavljal: »Glej, če je mogel ta in je mogla ona, čemu pa ti ne, Avguštin?« In z božjo pomočjo je izrval vse, ohranil pa kleno pšenico.

Isto je skušila Marija Magdalena. Zato pa je bivala vedno v bližini Jezusa, da je dobivala od njega dannadan novih moči. — In tudi oni med nami, ki hočejo zatreti to strupeno ljujko, ji

ne bodo kos, ako ne bodo vedno blizu Jezusa, z vsemi mislimi, s pobožnimi molitvami in zdihljaji, posebno pa s pogostim prejemanjem sv. zakramentov. To pa je gotovo: Kdor je ne bo trebil z vso močjo in je iztrebil z božjo pomočjo, bo vržen z ljuljko vred v večni ogenj: »Nikar se ne motite! Ne nečistniki, ne malikovalci, ne prešuštniki, ne mehkužneži, ne lakomniki, ne preklinjevalci, ne roparji ne bodo deležni kraljestva božjega« (I. Kor. 6, 9, 10).

Brat moj, sestra moja, začniva danes trebiti in čistiti svoje srce. Vsak dan nekaj, da do »ure, ob kateri pride Gospod,« iztrebiva ljuljko do zadnje betvice. Tudi nama je zapisal pobožni pisec zlate knjige »Hodi za Kristusom«: »Zamah-nimo sekiro na korenino, iztrebimo strasti in zadobili bomo mir srca. Ko bi vsako leto izrvali le eno napako, bili bi kmalu popolni« (I. knj. 11). Ne odlašajva, začniva danes, zakaj »čas je kratek« (I. Kor. 7, 20), in »dnevi človekovi beže mimo kakor senca« (Ps. 134), ljuljke pa je v srcu toliko! Odkupujva čas (Efež. 5, 15), to je porabiva ga dobro, da smeva imeti upanje: Ob času žetve me dene Gospod med pšenico in me spravi v svojo žitnico.

Ksaver Meško.

Šesta nedelja po razglasenju Gospodovem.

Delovanje katoliške Cerkve pojasnjeno v prilikah o gorčičnem zrnu in o kvasu.

(Načrt govora.)

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, Mat. 13, 31.

I. Gorčica raste tudi po naših krajih, vendar pa ne tako bujno kakor v Palestini in sploh po gorkih deželah. Seme njeno je seveda povsod enako majhno: današnji evangelij ga imenuje eno izmed najmanjših semen, ki se sejejo po vrtilih in njivah kot kuhinjsko zelišče.

Kadar zraste, je kakor drevo; evangelij ne pravi: je drevo, ampak kakor drevo, torej precej visoka rastlina, tako da, kakor n. pr. na konopljo, tudi na gorčično zelišče sedajo ptice in obirajo njeno seme.

Gospod Zveličar je to zelišče uporabil vsled njegove bujne rasti v priliko o nebeškem kraljestvu in njegovem hitrem razširjenju po svetu.

Neznatno je gorčično seme. Neznaten je bil tudi začetek nebeškega kraljestva. V malem mestu nepoznan se je rodil njegov Začetnik. Prvi udje tega kraljestva so bili revni, nepoznani ljudje, Marija, Jožef, Zaharija, Elizabeta, Janez Krstnik, nekaj

revnih pastirjev, trije Modri iz Jutrovega. V teku Jezusove javne delavnosti je k tem udom pristopilo še 12 neukih apostolov, 72 preprostih mož učencev in nekaj malega izmed judovskega ljudstva. Gorčično zrno je prikalilo iz tal, naredilo debelce in pogrnalo nekaj šibkih vejic. Bog vedi, jeli bo uspevalo? Prišla je nevihta: sejavca semena so umorili, zdi se, da deblo leži na tleh — apostoli so se namreč razkropili, veje so ovenele, prvi verniki so se iz strahu pred sovražnimi Judi poskrili.

Tu posveti solnce. Sv. Duh razsvetli žalostno temo obupa, ogreje srca apostolov, deblo se okrepi, veje zopet ožive in krepko zopet poženejo: na prvo binkoštno nedeljo pristopi par tisoč novih udov v sv. katoliško Cerkev in vsi ti se razidejo po svetu, vsak v svoj kraj, oznanjevat čuda božja.

Bog pokliče Pavla, izvoljeno posodo. Od mesta do mesta po Mali Aziji, Macedoniji, Iliriji, Grškem, na Kreti, v Italiji in Španiji roma Pavel in oznanjuje Križanega. Število vernikov raste. Drugi apostoli in učenci Gospodovi ter njihovi namestniki z vneto oznanjujejo novo vero.

Že je njeno razširjenje vzbudilo pozornost; ptice krotke in roparice se zbirajo po vejah gorčičnega drevesa. Prve iščejo na njem sadu zveličanja, druge sovražne preže na prve, preganjanje sv. Cerkve se je začelo.

Poganski zgodovinarji in modrijani Tacit, Svetonij, Seneka že pravijo, da je množica kristjanov tolika, da bo kmalu začela dajati postave do sedaj nepremagljivemu Rimu.

»Od včeraj smo tu,« piše modrijan in mučenik sv. Justin, »in že ga ni naroda, ne med barbari, ne med Grki, kateregakoli imena, med katerim se ne bi dvigale zahvalne in prosivne molitve k Stvarniku med klicanjem imena Jezusa križanega.«

Gorčično zrno je vzrastlo v veliko drevo.

II. S pomočjo prilike o gorčičnem zrnu je hotel Gospod povedati, kako se bo krščanstvo širilo po svetu, kako bo rastlo število vernikov.

Toda število še ni vse. Nauk Jezusov in milost božja se morata oprijeti človekovega srca in ga privedsti k pravičnosti in svetosti.

Da se bo to tudi zgodilo nad posameznim človekom in nad celimi narodi, je Gospod hotel povedati z nadaljnjo priliko o k v a s u.

V resnici, kvas Jezusovega nauka je v teku časa prešinil družine, občine, države, cele dele sveta, spremenil je zemlji obličje. Berite cerkveno zgodovino! Poglejte v npravne, družabne razmere narodov, preden so sprejeli Jezusovo vero! Kakšno življenje, javno in zasebno? Spridenost je vladala vsepovsod. Ni čuda, saj so ljudje celo menili, da z grehi časte božanstvo. Saj so bili njihovi namišljeni bogovi vdani vsem človeškim strastem.

Tu nastopijo oznanjevalci Jezusovega nauka in uče zatajevanje, uče ljubezen celo do sovražnika, uče pobožno, čisto, spo-

korno življenje, uče ravno nasprotno temu, kar je dosedaj ljubilo, želelo, uživalo človeštvo.

Ta nauk je seveda našel hud odpor, toda bil je kakor kvas, ki je polagoma prešnil vse testo človeštva. Plemenitim, res božjim idejam tega nauka se človeško srce, ki nima miru, dokler ne počiva v Bogu, ni moglo dalje ustavljati. Začel se je duševni preporod, padli so stari ničvredni bogovi, zavladal je križ Kristusov!

III. Hvala Bogu! Tudi dandanes je še veliko krščanstva na svetu; ne pravim kristjanov, ampak krščanstva, to je življenja v duhu Kristusovem. Če tudi kje v kaki deželi ali kakem kraju začasno opeša, toliko lepše vzcnete drugod. Berite le misijonska poročila.

Seve, kjer dela duh božji, tam ne manjka tudi sovražnika božjega imena. Ti podpihujejo človeka: češ, krščanstvo s svojimi strogimi nravnimi zahtevami ni več za današnji čas, treba ga bo preosnovati, omiliti njegovo ostrost v naukih in zapovedih. Kaj hočemo reči na to? Kristjani! Resnica, ki je podlaga naukov krščanstva, je tako večna, kakor Bog sam. Zato pravi Bog: »Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

Kvas Kristusov je duh božji: kaj pa je kvas tega sveta? Zmes naziranja, stremljenja, hrepenjenja, poželenja spridenega človeštva. Dandanes nekateri svetni učenjaki trdijo in zahtevajo, da se mora krščanstvo prilagoditi časovnim razmeram, duhu časa. Veste, kaj se to pravi? To se pravi zahtevati, naj se ukloni duh božji človekovemu duhu, večno časnemu, nespremenljivo spremenljivemu, Bog človeku. Kolika nespamet!

To uče novodobni brezverci, modernisti imenovani. Sveta Cerkev je že obsodila njihove nauke. Rajni papež Pij X. so izdali posebno apostolsko pismo, v katerem razkrivajo pogubnost te zmote.

Mi pa se hočemo zvesto oklepati duha Kristusovega in ravnati po njem v vsem svojem življenju, ker vemo, da nas le edino življenje v tem duhu dela zadovoljne in srečne, obenem pa nam daje zagotovilo večne sreče v nebesih. Amen.

P. Jeronim Knoblehar.

Prva predpepelnična nedelja.

O stanovitnosti.¹

Tako tecite, da dosežete (venec zmage)! I. Kor. 9, 24.

Naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus nas jasno uči: »Nebeško kraljestvo silo trpi in silni ga nase potegnejo« (Mat. 11, 12). K zveličanju, dragi poslušalci, torej ni zadosti, da smo krščeni,

¹ Po Zurmühlen S. J. — Festivale XXX.

ne, treba se nam je za nebesa truditi s postom, pokoro in drugimi dobrimi deli. Ravno to nas uči sv. apostol Pavel v današnjem berilu, v katerem nam stavi pred oči zgled poganskih Grkov, da bi nam pokazal, kako naj se trudimo priti po strmem potu skozi ozka vrata v nebesa. Na Istmu v Korintu so imeli Grki svoje igre, v katerih so za stavo tekali. V tekališču so od enega konca do drugega vselej štirje obenem tekli, in oni, ki je prvi pritekkel, je prijel za cilj. Zmagavci pri prvih tekih so napravili nove vrste in so se zopet med seboj skušali, in le oni, ki je vse pretekkel, je bil zmagavec ter je prejel plačilo. Tudi naše življenje, hoče reči sv. Pavel, je tako tekališče, za plačilo nam je postavljena krona večnega življenja; zato nam kliče: »Tako tecite, da jo dosežete!« Prekrasno nas uči tu angelski učenik sv. Tomaž Akvinski, kako moramo teči, če hočemo dobiti stavo. Najprej, pravi, moramo teči previdno, da ne pademo, dalje moramo teči hitro, da nas kdo ne prehití, in naposled moramo teči **s t a n o v i t n o**. Sv. pismo namreč odločno pravi, da »le, kdor bo do konca stanovitno ostal, ta bo zveličan« (Mat. 24, 13). Sv. Tomaž Akv.: Serm. Dom.: Dom. Septuag. I.) Stanovitnost je torej najdražji biser, ki daje čednostim vso vrednost in ki edina dobi plačilo. **K a t e r a k o l i č e d n o s t n i s t a n o v i t n a**, ni prava in resnična čednost. **B r e z s t a n o v i t n o s t i** v d o b r e m ne smemo pričakovati nobenega plačila od Boga.

I. Če bi hoteli, dragi poslušalci, vse, ki so se kdaj lotili lepega življenja, takoj imeti za krepostne, tedaj bi pač našli nešteto množico pobožnih ljudi na tem brezbožnem in spridenem svetu. Tedaj bi se ne smela pritožiti pobožnost, da jo večina ljudi zaničuje in prezira, ter da le pri malokaterih najde vhod; kajti ni ga hudobneža, in naj je še tako zaglobljen v svoje strasti in poželjivosti, ki bi ne bil kdaj čislal in ljubil čednosti. Toda kdo bi mogel najti v takem človeku, ki je tako nestalen v svojem dejanju in nehanju, ki enkrat sovraži in zaničuje, kar je pred kratkim hvalil in slavil, kdo bi mogel, še enkrat rečem, v tako nestanovitnem človeku iskati pravo čednost? Sv. Hieronim nam je zapustil krasen izrek o prijateljstvu, ki ga lahko uporabimo za vsako čednost. »Prijateljstvo,« pravi, »ki more nehati, ni bilo nikdar resnično« (Ep. 41 ad. Rufin.). Nikar si ne domišljujmo, da je bil ta ali oni, ki nam je zaradi kakšnega opravljanja ali prenačljene besede odpovedal prijateljstvo, sploh kdaj naš pravi prijatelj. Ne moremo li podobno sklepati o vsaki čednosti? Krepost, ki more nehati, ni bila nikdar prava. Resnična in prava čednost, katera edina zasluži to ime, ni kakor šibek trst, ki se vsled najmanjše sape semtertja premika. Ona nima za temelj peska, ki ga odnese ploha ali razprši vsak veterček. Ne, ona ni podvržena nestalnosti. V vseh okoliščinah in v vseh časih

je vedno enainista ter neizpremenljiva. Prava čednost je podobna neizpremenljivim morskim pečinam, v katere se sicer neprestano zaganjajo morski valovi, toda premakniti jih ne morejo. Resnična krepost se ne povzdiguje v sreči in ne obupa v nesreči. Tem bolj je srčna in junaška, čim več križev in težav mora premagati, ker to ji daje priliko, pridobiti si novih zmag. Taka je torej prava čednost in pobožnost. Zasluži li potemtakem nestanovitna čednost to ime? Nikakor ne!

Jaz spoštujem sicer ljubezen do Boga kot kraljico in mater vseh drugih čednosti, toda če ni stanovitna, ji ne priznam tega imena. Četudi zdihuje s serafinsko ljubeznijo sv. Frančiška: Moj Bog in vse moje! ali s sv. Pavlom, da je ne more nobena stiska več ločiti od ljubezni Jezusove (Rim. 8, 35), vendar ne zasluži imena prave kreposti, če se dá ugasiti ali premagati od izkušnjav, ki so pravi poizkusni kamen za vsako čednost. Nikar si naj ne domišljuje taka duša, da ima pravo ljubezen do Boga, če jo vsaka poželjiva slast, dobiček ali strah pred nasprotovanjem lahko odvrne od božjega prijateljstva.

Čednosti namreč, dragi poslušalci, ne cenimo po začetku, ampak po koncu in stanovitnosti. Kajti edino vztrajnost jim daje ime in vrednost. Veliki Izidor ne imenuje srečnega tistega, ki dobro dela, ampak le njega, ki to stanovitno dela. In v resnici, nestalnost in omahljivost v dobrem ne izvira od nikoder drugod, kakor od pomanjkanja prave čednosti. Joba moramo v resnici imenovati pravičnega, kajti celo Bog sam je o njem to pričal. (Job 1, 8.) Toda ni li edino zaradi stanovitnosti zaslužil te pohvale? Nočem tu govoriti o njegovi goreči pobožnosti in strahu božjem, akoravno tudi ta zasluži hvalo, ker je bil stanoviten. Omenim naj vam le njegovo nepremagljivo potrpežljivost, ki je bila sicer od hudih nesreč izkušana, toda ne premagana. Job je bil zvest svojemu Bogu, ko ga je tako radodarno obsipaval z dobrotami. Pa še v veliko lepši luči se je videla njegova zvestoba, ko je iz največjega blagostanja prišel v najhujše uboštvo in bedo. Sabejci so mu odpeljali vole in oslice, ogenj z neba je pokončal njegove ovce in njegovi preljubi otroci so obležali mrtvi pod razvalinami od hudega viharja podrte hiše. In za vse te pač dosti žalostne nezgode je Job ob istem času zvedel; je-li pa zato obupan? Peša li njegova čednost? Ne, dragi poslušalci, silovit vihar je mogel podreti hišo nad Jobovimi otroci, toda vsi viharji nesreče niso mogli omajati Jobovega junaškega srca. On je kljub temu zvest svojemu Bogu: »Gospod je dal, Gospod je vzel, Gospodovo ime bodi blagoslovljeno« (Ib. 1, 21), tako govori Job v svoji nesreči. In tudi ko se je satan njega samega lotil in ga »udaril z najhujšimi turi« (2, 7) in ga je celo lastna žena zasmehovala, je ostala Jobova čednost nepremagljiva. »Ako smo dobro iz roke božje prejekali,« tako zavrne svojo ženo, »zakaj bi hudega ne sprejeli?« (2, 10.) V resnici strmeti moramo nad to stanovitno potrpežljivostjo. Kaka razlika med Jobom

in nami! Koliko je trpel Job in kljub temu ostal stanoviten, mi se pa damo od vsake zbadljive in zasmehovalne besede kakega brezvestneža odvrniti od dobrega in smo pripravljene raje odpovedati Bogu svoje prijateljstvo, kakor pa trpeti še tako malo izgubo na premoženju. Zasluži li potemtakem taka nestalnost ime čednost? Na noben način. Kajti prava pobožnost se ne dá ostrašiti in vé komaj za i m e malosrčnosti. Že po svoji naravi in lastnostih je srčna in junaška, ona ne obupa v nadlogah, se ne ustraši v nevarnostih, neutrudljiva je pri delu in v boju nepremagljiva. Njej niso mar težave, kajti veseli jo, če ima prilžnost jih premagati, po besedah sv. pisma: »Krepost se v nadlogi izpopolnjuje« (2 Kor. 12, 9). Kakor dobi močan hrast tem močnejše korenine, čim bolj ga viharji semtertja majejo, ravnotako se prava čednost tem bolj okrepi in požene tem močnejše korenine, čim več preganjanja in trpljenja mora prestati. Medtem namreč, ko nestalno čednost podere vsak majhen vetrček, dobi resnična krepost tem več moči in srčnosti, čim hujše izkušnje ima pretrpeti. Po vsi pravici torej moramo reči s sv. Hieronimom: Krepost, ki je mogla nehati, ni bila nikdar prava krepost.

II. Pa tudi plačilo more pričakovati le tisti, ki stanovitno vztraja v svojih dobrih delih. — Pri kristjanih namreč, kakor dobro pravi sv. Hieronim, se ne sme toliko gledati na začetek, kakor na konec (Epist. 10). Kajti, dragi poslušalci, edino stanovitnost sme upati na plačilo. »Brez stanovitosti,« pravi sv. Bernard, »ne bo ne tisti, ki se bojuje, prejel zmaže, ne zmagavec plačila (Epist. 119). Kaj tudi koristi še tako dober začetek, če je pa konec slab. Hvalevreden je bil začetek Judežev, toda končal je z izdajstvom. Kako slavo bi užival zdaj lahko z drugimi apostoli, če bi bil vztrajal v tem, kar je začel. Toda žalibog, končal je svoje življenje — s samoumorom. Sv. Pavel nasprotno je kaj slabo začel. Kakor krvoločen volk je divjal zoper nedolžno Kristusovo čredo. Toda kakor se pokaže včasih po grdem deževnem jutru lepo solnce s sinjim nebom, tako se je tudi Pavel nenadoma izpreobrnil na potu v Damask, začel je drugo življenje in je tudi dobro končal. Zdaj mi je prihranjena krona pravice« (2 Tim. 4, 8), tako se sam veselil, »katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan,« za plačilo mojega dela in truda. »Svoj tek sem goreče začel in srečno dokončal. Zato mi je zagotovljena krona večnega življenja v plačilo moje stanovitosti v veri.«

Veseli se pa in tolaži sv. Pavel v svojih nadlogah s prihodnjim plačilom edinole zaradi svoje stanovitosti v dobrem. Kajti edino vztrajnost dobi plačilo. »Kaj mi koristi,« kliče Evzebij, »če žitno klasje še tako lepo raste in daje upanje na sad, če pa ravno pred žetvijo pride toča ali hudo deževje, ki vse uniči?« (Hom. 8 ad Mon.) Nič, popolnoma nič. In kaj bi ostalo nam, dragi poslušalci, od vse gorečnosti v molitvi in dobrih delih, če bi ne ostali v tem stanovitni? — Nič. Kajti določno

govori sv. pismo: »Kdor bo do konca stanovitno ostal, bo zveličan« (Mat. 10, 22).

Prav torej nas opominja učitelj narodov, naj se nikar ne utrudimo na potu čednosti, naj tečemo tako, da dosežemo venec slave. Kajti »zastonj bi tekli«, govori veliki opat Pahomij, »če bi ne tekli tako, da dosežemo.« »Zastonj se bore vojaki s sovražnikom, če se ne bojujejo tako, da zmagajo.« »Zakaj tudi, kateri se bojuje na premaganje,« pravi sv. Pavel, »ni kronan, ako se ni po postavi vojskoval« (II. Tim. 2, 5). Po postavi vojskovati se pa pravi, bojevati se stanovitno do zmage. Krono zmage dobi le zmagovavec, ne pa tisti, ki je boj sicer hrabro začel, potem pa zbežal. Kajti, če bi bil že začetek kronan, potem bi bilo le malo pogubljenih ali pa nobeden; ni je namreč pogubljene krščanske duše, ki bi vsaj enkrat ne bila dajala upanja na popoljšanje. Toda le, »kdor do konca stanovitno ostane, ta bo zveličan«.

Kaj vam pomaga, dragi poslušalci, če samo začnete pot čednosti, pa na njej ne vztrajate. Po pravici bi tudi vam veljalo očitane sv. Pavla do Galačanov: »Ste li tako nespametni, da hočete, ko ste v duhu začeli, zdaj v mesu končati? Ali ste zastonj toliko trpeli?« (3, 3.) Spomnite se nekoliko na vse pobožne vaje v čednostih, na vse molitve, obiskovanja cerkvâ, koliko truda in zatajevanja vas je vse to stalo, in glejte, vse to bo brez plačila, ako ne ostanete stanovitni! Hočete mari, da bo vse to zastonj? Ne, dragi poslušalci, nikar ne odstopite od pota čednosti, ampak vztrajajte v dobrem ter molite za stanovitnost. Če se vas pa loti kdaj misel, da se nikakor ni mogoče premagati, tedaj se spomnite lepih besedi blaženega angleškega kardinala Fisherja, ki je umrl za časa Henrika VIII. za sveto katoliško vero. Vsled starosti se je moral pri hoji navadno na palico opirati, toda ko je prišel v bližino smrtnega odra, je vrgel palico proč z besedami: »Pojdite noge, nebesa so blizu!« »Idite noge,« tako se navdušujete tudi vi, dragi poslušalci, na potu proti nebesom, »pojdite noge,« že sem spet za en dan bliže smrti, »nebesa so blizu,« naj li danes odstopim od poti čednosti, ko je morda moj zadnji dan? Nikakor ne! »Pojdite noge, nebesa so blizu!« Tako se navdušujmo sleherni dan k stanovitnosti v čednosti in dobrih delih, in tako bomo dosegli enkrat večno plačilo v nebesih, ki je sicer vsem obljubljeno, dano pa le tistim, ki bodo do konca stanovitni ostali. Amen.

A. T.

Druga predpepelnična nedelja.

Pri kakšnih poslušalcih je oznanjevanje božje besede brez sadu.

Seme je beseda božja. Luk. 8, 11.

Ker nam je priliko današnjega sv. evangelija razložil Jezus Kristus sam, zato nam ni treba iskati drugih razlag in pomenov in najbolje ter najlaže jo bomo razumeli, če poslušamo njega samega besedo za besedo. Nastane pa pred vsem vprašanje, ali se smemo mi primerjati njivi, na kateri more seme božje besede pognati korenine, zeleneti, rasti in obroditi stoteren sad? To se pravi, da se držimo popolnoma besedi nebeškega Učenika: Ali so res naša srca ona v resnici krščanska srca, ki so pripravljena sprejeti besedo božjo, ki to besedo radi in z veseljem poslušajo in jo hranijo, da potem obrodi trideseteren in stoteren sad?

Predragi! Več nego sto let že stoji na tem mestu hiša božja in ravno toliko let se oznanuje s te prižnice beseda božja. Koliko čudežev bi pač morala že storiti ta beseda, da je padla vselej na rodovitna tla! In mi sami, koliko časa že hodimo v cerkev, kolikrat smo že poslušali nauke večnega življenja! Kakšni bi že morali biti, da je padlo to božje seme vselej v dobro srce. Dà, več sto pridig smo že slišali, če bi si bili zapomnili iz vsake samo en nauk in živeli po njem, kako daleč bi že bili v popolnosti in svetosti! — Pa zakaj je vse ravno nasprotno? Zakaj jih tiči še vedno toliko v starih grehah? Bog vsemogočni, morda tvoja beseda nima več moči? Morda si ji odrekel svoj blagoslov, da pade vse poleg pota ali na skalo ali med trnje. Premislimo torej na kratko, zakaj je dandanes toliko pridig zastonj, zakaj jih ostane toliko pri tolikem številu pridig vedno starih, mrzlih in trdovratnih?

Ne mislim govoriti danes tistim kristjanom, ki imajo poleg drugega na svoji vesti tudi to, da nočejo poslušati razlaganja verskih resnic, ki so se obenem s šolo poslovili tudi od krščanskega nauka. Čemu bi pač tudi govoril, saj bi moje besede ne došle do njih ušes, še manj do njih srca! — Govorim le takim, ki so ne samo danes, marveč večkrat pri pridigah; saj tudi božji Zveličar v današnji priliki ne govori o takih, ki božje besede prav nikoli ne poslušajo, marveč o takih, ki jo pogosto poslušajo. In med temi — tako pravi Jezus Kristus — je mnogo takih, pri katerih je oznanjevanje božje besede zastonj in brez sadu. In kdo so ti? Če sledimo Jezusa v razlaganju, moramo reči, da so to 1. lahkomišljeni, 2. trdovratni in 3. posvetni ljudje, vdani uživanju.

1. Prvi, ki jim božja beseda nič ne koristi, so vsi lahkomišljeni poslušalci.

Lahkomišljene poslušalce primerja Jezus trdi poti, kamor je padlo seme, a ker ni moglo pognati, so prišle ptice in ga pozobale. To so tisti, ki sicer besedo božjo poslušajo, a pride hudič in vzame besedo iz njih srca. In takih je veliko! So taki, ki prihajajo k pridigam, da sami ne vedo čemu. Ni jim za to, da bi se poučili, marveč kvečemu za to, da morejo reči, da so bili pri pridigi. Mnogo jih hodi prisiljenih. Drugi prihajajo, da bi videli kaj ljudi in pa da bi drugi nje gledali. Tretji gredo zopet zato, ker gre v cerkev kak znanec ali prijatelj, in četrti iz gole radovednosti, da bi slišali teža ali onega pridigarja, če mogoče ga kje ujeli v besedi ali se morda norčevali iz njega.

Iz vsega teža lahko posnamemo, da je za take poslušalce tudi najboljša pridiga zastoj. Lahkomišljenost in raztresenost sta krivi teža. Njih oko, uho in srce se meni za vse kaj drugega, le za pridigo ne. Slišijo tjasem kaj, a le kot od daleč, in zdi se, da mislijo, da je to, kar se govori, za druge, le ne zanje. Če se čutijo tuptam tudi sami zadete in jim gre kaj k srcu, si znajo to hitro izbiti iz glave, češ da se ne sme vzeti vse tako natančno in ostro, kakor se sliši raz prižnico! Taki ljudje gredo od pridige, kakor so prišli k nji; ostanejo vedno stari, a ne samo to, marveč so vedno bolj mlačni, mrzli in vedno večji grešniki.

2. Druga vrsta slabih poslušalcev so ti, ki imajo trdovratno srce, o katerih pravi Zveličar, da so kamenita, skalnata tla. A ne smemo misliti, da so to samo ljudje, katerim ni več dopovedati bodisi resno, bodisi milo in prizanesljivo, ljubeznivo ali naravnost trdo! So namreč srca, ki so navidez mehka, a v resnici trda. So pač čisto zakrknjene, trdovratne duše, ki jih ne gane noben pouk, ne privabi noben opomin, ne ostraši nobena grožnja; a so tudi le napol trdovratni, ki so pri poslušanju božje besede ginjeni in delajo dobre sklepe, a to traja le toliko časa, dokler traja pridiga. Zveličar pravi, da ti z veseljem sprejmejo božjo besedo, a ne puste, da bi pognala korenine. In kako dobro je zaznamoval s tem dolgo vrsto kristjanov, ki večkrat presunjeni in objokani odhajajo iz cerkve! In dokler se jim godi dobro, imajo veselje do molitve in ljubezen do Boga, toda pridejo kake težave, že jim molitev mrzi in navadno pravijo: »Že vidim, tudi molitev ne pomaga nič!«

Vsi ti in še mnogi drugi verjamejo nekaj časa, a ob času izkušnjave odpadejo.

3. Tretji poslušalci božje besede, ki jim ta prav nič ne koristi, so pa tisti, ki so preveč v dani uživanju in so sploh preveč navezani na svet. Kristus pravi, da se pravi govoriti takim ljudem toliko, kot sejati seme med trnje. In to trnje je skrb za življenje, obilno bogastvo in nezumno uživanje posvetnega veselja. To rani človeško dušo tako, kot rani pravi trn človeško telo. In vendar kako ljubi svet tako trnje!

Gotova resnica je, da bo mnogo ljudi pogubljenih in kdo bo kriv? Bog ne! Zakaj Bog nam je povedal svojo voljo v svojih

zapovedih in če bi izpolnjevali vsi ljudje njegovo voljo, bi se tudi vsi zveličali. Bodo li krivi morda pridigarji? Tudi ne, če se res potrudijo in po zanikarnosti ne opuščajo svoje dolžnosti. Če tedaj ni kriv ne Bog, ne pridigarji, kdo bo kriv? Taki ljudje, kakor sem vam jih opisal! In tem pridigati, se pravi sejati seme na pot, na skalo, med trnje, pač delo in trud zastonj! Pa naj li radi tega prenehamo s pridigami? Ne; pogum nam daje misel, da so bili ob času Kristusovem ljudje taki kot dandanes, da je tudi Zveličar sejal na pot, med trnje in skale, a je sejal vendar in ni prenehal radi četrte vrste ljudi, pri katerih je padlo seme v rodovitno zemljo. Tako tudi dandanes in poslej ne bomo prenehali s pridigovanjem, četudi vemo, da se veliko božje besede izgubi med trnjem, da je veliko usahne na skalah, da se je veliko pohodi na poti; a četudi vse to vemo, vendar nam to ne jemlje poguma, marveč navdaja nas veselje, ker vemo tudi, da nekaj semena vendarle pade na rodovitna tla. Kakor kmet ne preneha sejati, četudi mu je žito slabo obrodilo ali pa če je toča pobila, tako tudi mi ne bomo prenehali, četudi je marsikateri kristjan slaba, nerodovitna zemlja, vendar je, hvala Bogu, tudi še mnogo takih, ki so rodovitna zemlja in jim služi božja beseda v dušni blagor. Amen.

A. L.

Tretja predpepelnična nedelja.

O smrti.

Jezus, Sin Davidov, usmili se me!
Luk. 18, 38.

Danes beremo evangelij o onem ubogem, res usmiljenja vrednem slepcu, ki tako goreče, s takim vročim zaupanjem prosi: »Jezus, Sin Davidov, usmili se me!« Da bi ne bila tudi midva nesrečna slepca, »sedeča v temi in v smrtni senci« (Ps. 106), ko gredo druge, srečne duše z Gospodom gor v nebeški Jeruzalem, hočeva na pustno nedeljo, ki je le premnogim čas razbrzdanosti in norčavosti, nekoliko premišljevati o pragu, ki loči čas in večnost, ta in oni svet — o smrti. Pomisli, brat moj, sestra moja, da morava čez ta prag tudi midva, ker se mu nihče ne more izogniti, zakaj vsak mora čezenj v dom »svoje večnosti« (Prid. 17, 5), »svoje«, to je take večnosti, kakršno si je s svojim življenjem pripravil. Zato je pač prav, da ga pozna. In dal Bog, da bi najin korak čez ta prag ne bil korak slepcev, korak v večno temo, v večno pogubljenje. Zakaj nazaj, glej, ne prideva čezenj nikoli več.

Eden najplemenitejših srednjeveških nemških cesarjev je bil Henrik II. Bil je sin bavarskega vojvoda Henrika, rojen leta 972. Njegova sestra Gizela je bila žena kralja ogrskega, sv. Štefana. Vzgajal je Henrika škof regensburški, sv. Volfgang ali

Volbenk. In sveti učitelj je vzgójil svetega mladeniča in moža. Oženjen je bil s sv. Kunigundo († 1040), s katero je živel do smrti v deviškem zakonu. Preden je izročil 14. julija leta 1024. sveto svojo dušo v roke nebeškega Očeta, je prosil blago in sveto svojo nevesto, naj mu odpusti, če jo je kdaj nehote razžalil. Potem je rekel sorodnikom: »S to blago in zvesto cesarico ste me vi, ali pravzaprav Kristus, pred leti zaročili. Danes jo pa vračam vam in Kristusu — nedotaknjeno devico.«

O tem svetem cesarju piše menih Oton: Ko je prevzel za svojim očetom vladarstvo na Bavarskem, je šel večkrat na grob nekdanjega svojega učitelja sv. škofa Volbenka molit in svetega moža prosit, naj mu s svojo priprošnjo pri Bogu doseže milost, da pravično vlada svoje ljudstvo. Tako je nekoč spet dolgo molil na grobu, pa je naposled od utrujenosti in pač po volji božji zadremal. Kar se mu zazdi v spanju, da nekdanji učitelj nena doma vstane iz groba. Z roko pokaže na zid nad grobom in pravi: »Poglej kvišku!« Henrik se v sanjah res ozre navzgor in zagleda na steni v plamtečih črkah napis: »Post sex — po šestih!« Ko se prebudi iz kratke, usodepolne dremavice, začuden premišljuje, kaj bi pač te besede pomenjale. In si jih raztolmači tako: »Dobrotni Bog je dopustil, naj mi moj sveti učenik naznani, da bom po šestih dneh umrl.« Takoj se je jel pripravljati na smrt. Pobožno se je izpovedal, vsak dan je delil bogato miloščino, da bi se z njo rešil morebitnega trpljenja vic, molil je še več nego prej, premišljeval, se postil. — A glej, šest dni je minilo, smrti pa ni bilo. »Hvala Bogu!« je mislil sveti mož, »one besede so pomenjale, da umrem šele po šestih tednih. Tako imam več časa, da se lepo pripravim.« Preteklo je šest tednov, pa ni umrl. »Kako dober je Bog!« je hvaležno mislil Henrik. »Šest mesecev mi dá časa, da se še bolje pripravim.« Minilo je šest mesecev, pa ni umrl. »Bog ima z menoj več usmiljenja, nego jaz zaslužim,« je mislil pobožni mož v globoki ponižnosti, v veliki hvaležnosti. »Nisem še dovolj pripravljen. Zato dobitni Bog čaka, da me pokliče šele po šestih letih.« Preživel je teh šest let v vedni misli na smrt, v velikem zatajevanju, v deviški čistosti, v gorečih molitvah. A glej, po šestih letih — ni umrl, temuč je bil izvoljen za rimskonemškega cesarja (1014) in je bil s sveto soprogo Kunigundo od papeža Benedikta VIII. v Rimu slovesno kronan.

Zdaj je pač spoznal, kaj so one besede: »Post sex — po šestih« pomenile. A zdaj je bil že tako odmrl posvetnemu, tako utrjen v dobrem, tako poln hrepenenja po nebesih, da je tudi kot cesar sveto živel in se tako zveličal.

Pomisli sedaj, prijatelj, in mi povej: »Kaj je naredilo tega vladarja svetnika?« — »Pač pogosta misel na smrt.« — »Prav si odgovoril, prijatelj. A postoj sedaj in pomisli dalje: »Ali ni potrebno tudi nama, da se pogosto spomniva smrti?« Preudari, prijatelj moj!«

»A ravno sedaj, v veselem pustnem času, naj se vdajam žalostnim mislim?« mi morda porečeš.

Vem, ni hvaležno delo, pridigati in govoriti o smrti in večnosti ob teh dneh vseobčne razposajenosti. Le premnoga gluha ušesa najde še tako topla, dobrohotna beseda. A spominjam se dogodka iz davnih dni, ki me tolaži.

Slavni italijanski pridigar jezuit Segneri (1624—1694) je stopil nekoč ob takem času na pridižnico. V Italiji ob pustu še bolj norijo nego pri nas in ob času Segnerijevem so menda še huje nego dandanašnji. Slavni mož pride na leco, resen, suh, že na zunaj pravi ascet, to je mož ostrega zatajevanja. Pozdravi, pomoli, potem pa dolgo molče zre na tisočglavo množico pod seboj. Vedel je: Zdaj so tukaj, da slišijo besedo božjo, a čez malo časa bodo noreli v grešnem pustnem veselju. Ta misel ga je v srce pekla. Vsa cerkev čaka napeto in nestrpno. Tedaj odpre slavni pridigar usta in prične: »Ne bi bil stopil danes na pridižnico, ako me ne bi tolažila misel: Večni, najpravičnejši Bog me bo sodil po tem, kar sem hotel s svojo besedo doseči, ne po tem, kar sem dosegel.« Vedel je: Mnogo ne bom dosegel v tem času! Torej celo njegova pridiga ni koristila ob pustu mnogo, ki mu je Bog dal vendar tako moč besede, da je delal s srci, kar je hotel, kakor dela čebelar z voskom, na solncu omehčanim.

Ista misel tolaži sedanje pridigarje.

A glej, prijatelj moj, tudi v teh dneh ni tako daleč od nas opomin na smrt in na večnost. Glej, na pepelnično sredo bo stopil duhovnik dol od oltarja. Oblečen bo v vijolično štolo, ki je znamenje pokore. V roki bo držal krožnik s pepelom. Teга ti potrese na glavo ter ti govori: »Spomni se, o človek, da si prah in se v prah povrneš.«

A morda bi bilo na pepelnico že prepozno, da se spomniš pokore in smrti. Spomni se jih danes!

»A sem še tako mlad in krepak!« mi vesel, smeje porečeš ti, mladi fant. A jaz ti pravim: Ali nisi poznal tega ali onega, kako je bil mlad, kipec življenja? Najglasnejši je bil še v nedeljo med veselimi pivci. Močan je bil, da mu nihče ni bil kos. A glej, v nekaj kratkih dneh ga je smrt tako lahko, brez posebnega navora, kar igraje, morda v hipu položila na mrtvaški oder. Ali se še spominjaš?

»Tako cvetoča sem še in bi že mislila na smrt, se na njo pripravljala?« me zavzeta vprašaš ti, zorna deklica. A morda se spominjaš one svoje vesele, rožne znanke, ki je preplesala pustno nedeljo vso noč? A kmalu nato — saj še pomniš? — je jela pokašljevati. Sredi posta je legla. Ko je zapela v gozdu kukavica, znanilka novega življenja, pa ste jo nesle na njivo božjo k večnemu počitku. Saj se spominjaš!

Naj vam, mladi ljudje, povem kratko zgodbo. Gotovo ste že sami doživeli slično.

V župniji, kjer sem pred leti služboval, mi je pravil cerkvenik o trgovčevem bratu, ki je odšel v večnost malo poprej, preden sem prišel jaz tja. Bil je agent, še čisto mlad. Bil je tudi na prsih bolan. Neki dan ga cerkvenik sreča in vidi, da imenitno kadi. Pa mu pravi: »Ti, za tebe pa smodka ne bo!« A oni: »O, saj sem zdaj popolnoma zdrav!« Drugi dan pa je bil mrlič.

Da, da: »Danes si, jutri te ni!« Glej, smrt ne izbira, smrt pobira! Saj veš: Stari morajo umreti, a mladi morejo, to se pravi: zelo lahko je mogoče, da tudi umro. Nihče izmed nas nima od Boga, Gospoda življenja in smrti, v rokah pisma, kjer bi bilo zapisano, podpisano in z božjim pečatom zapečateno: »Toliko in toliko let si še varen pred smrtjo. Nikar se ne boji!«

A morda porečeš ti, gospodar in hišni oče: »Toliko dela imam z gospodarstvom, ne morem misliti na smrt. Bom na stara leta, ko ne bom mogel drugega delati.« Prijatelj, ali misliš, da nama bo smrt zaradi obilnih opravkov, ki jih imava ti kakor jaz, prizanesla? Ali nisi še nikoli slišal onega odlomka iz svetega pisma: »Nekega bogatega moža polje je rodilo obilno sadu. In je mislil sam pri sebi, rekoč: Kaj bom storil, ker nimam, kamor bi pridelke spravil? In je rekel: To bom storil. Podrl bom svoje žitnice in večje naredil. In v nje bom spravil vse, kar mi je zraslo, in vse svoje blago. In porečem svoji duši: Duša, veliko blaga imaš spravljenega za prav mnogo let. Počivaj zdaj, jej in pij in bodi dobre volje! Bog mu je pa rekel: Neumnež, še to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe. Kar si pa spravil, čegavo bo?« In Jezus pristavlja tej pretresljivi dogodbi: »Tako je s tem, ki si bogastvo nabira, pa ni bogat v Bogu.« (Luk. 12, 16—21.)

Glej, tudi temu ni bilo rečeno: »Zdaj imaš mnogo dela in skrbi, zdaj te pustim nekaj časa pri miru.« Ne! »Še to noč bodo terjali tvojo dušo od tebe!«

Ali si bral lepo knjigo »Zgodovina slovenskega naroda?« Izdala jo je »Družba sv. Mohorja«, Odpri stran 312. Tam bereš o cesarju Maksimilijanu: »Že nekaj let pred smrtjo si je dal napraviti krsto in jo je vedno na potovanjih s seboj vozil.« Kaj misliš, čemu pač? Jaz mislim, da zaradi tega, naj bi ga pogled na njo pogostoma spominjal smrti. In misliš li, da je imel cesar Maksimilijan manj skrbi kot jih imava midva?

O, le pomisli večkrat na smrt, pa bo več reda v vsem tvojem gospodarstvu, v vsem življenju!

Pravil nam je nekoč jezuitski pater, rodom Tirolec: »Ko sem bil še dijak, je živel v naši okolici bogat kmet, ki je bil zgled pravega hišnega očeta. Resen in vendar ob pravem času mil, delaven, skrben, preudaren in moder, da so hodili od daleč k njemu po svete — v vsakem oziru mož na svojem mestu. Vedeli pa so o njem tudi, odkod da zajema svoje čednosti, svojo modrost. V spalnici je imel pripravljeno leta in leta preprosto

leseno krsto, ki ga naj v njej pokopljejo. Vsak večer je, ko so skupno pomolili, pokleknil še pred to krsto in je tam premišljeval, si izpraševal vest, govoril z večnostjo in s svojim Bogom, se pripravljaj na smrt.«

Kaj se ti zdi o tem možu?

In ti mi morda porečeš, krščanska mati: »Z otroki je toliko skrbi in težav! Ne morem misliti na smrt.« O, mati, ali te bodo mogli otroci obraniti smrti? Mnogi smo že stali ob umirajoči materi, ki je ljubila nas, kakor ti ljubiš svoje otroke. Videli smo, kako trpi, kako se bori s smrtjo. Srce nam je krvavelo, a pomagati nismo mogli! Le pomisli, draga mati, res z mnogimi skrbmi obtežena, pogostoma na smrt, pa boš tem lepše vzgojila svojo deco. Če pa bodo otroci dobro vzgojeni, jih ob smrtni uri tem laže zapustiš v tem nevarnem svetu. Glej, sv. Elizabeta, ta mlada in preblaga mati — umrla 24 let stara leta 1231 — se je ločila že za življenje od svojih ljubljenih otrok. Pa se ni pritoževala. Vedela je: Prej ali slej jih moram tako zapustiti. V prelepi knjigi »Križana usmiljenost«, izdala »Mohorjeva družba«, lahko bereš o tem.

Čuj, kadarkoli zaslišiš sem od cerkve mrtvaški zvon, kaj ti govori, kaj te uči? »Danes si, jutri te ni!«

In kaj naju uči največji učitelj duhovnega življenja, pobožni Tomaž Kempčan, v zlati knjigi »Hodi za Kristusom«? Beri je vsaj vsako nedeljo nekoliko! Odpri stran 55. (Mohorjeva izdaja). Poglavlje 23. je tam, z napisom: »Misli na smrt!« Beri ga! Na strani 58. najdeš besede: »O nespametnež, zakaj si obetaš še dolgo življenje, ker še enega samega dneva nimaš zagotovljenega? Koliko se jih je že varalo in so šli nenadoma iz sveta! — Kolikokrat si že slišal praviti, da je eden pal pod mečem, drugi utonil, tretji z višine pal ter si zlomil tilnik; zopet drugi je pri jedi vztrepetal ali umrl med igranjem. Eden izgubi življenje v ognju, drugi v boju, tretji ob kugi, četrti pri roparskem napadu, in tako je konec vseh — smrt, in življenje človeško izgine urno kakor senca.«

Postoj, prijatelj, ne hiti naprej! »Hodi za Kristusom« moraš brati po stavkih, ne z naglico, kakor da bi se peljal z naglim vlakom skozi knjigo. Zakaj že eno zlato zrno, en stavek nam daje dostikrat misli za ves dan, za več dni. In čim dalje premišljujemo, tem bolj spoznavamo čudovito njegovo globočino, tem bolj se čudimo nebeški njegovi modrosti. — Tako beri, prijatelj moj, to za sv. pismom najlepšo knjigo.

In če vse to resno — pravim še enkrat: resno — premisliš, kje boš na pustno nedeljo popoldne, krščanski fant? Ali v cerkvi, pri molitveni uri — ali v gostilni, pri godcih? Kje boš ti to noč, krščansko dekle? Ali doma pri starših, ali med pijanimi plesalci, kjer te sme prijeti z umazanimi svojimi rokami vsak razuzdanec in pijanec, ki se ti na cesti nikoli niti približati ne bi smel? Kje bosta vidva, krščanski gospodar, krščanska mati?

Ali v družbi pijancev in klafačev, ali doma med veselo, srečno svojo družino?

Preudarite, premislite!

Kjer bi radi stali ob »dnevu jeze božje«, ob dnevu sodbe, na desni ali na levi, tja stopite te dni! Preizkušnja za srce človekovo so pustni dnevi, preizkušnja njegove moči, njegovih čednosti, njegove teže pred Bogom. — Premislite to, resno preudarite!

Poslušnite pa te dni tudi ne na moj slabotni, človeški glas, temveč na glas časa, ki tako strašno naglo beži in nam vsem kliče v vsako minuto: »Kmalu pride tudi za te dan in ura, ki se je na njo sv. Henrik tako vestno pripravljaj.« Ne »post sex«, ne »po šestih letih«, za marsikogar med nami pač že prej... Pomisli čestokrat, o človek, da prah si in se v prah povrneš... A tvoja duša, kam pojde ta? Ksaver Meško.

Priložnostni govori.

Nauk za matere.

(V Marijini družbi.)

Ali ni res, ljube matere, da se vam večkrat vsiljuje vprašanje: Kaj bo z mojimi otroki? Oh, marsikatera mati gleda s strahom in z grozo v prihodnost svojih otrok. Ali bo tvoj otrok, ki ga tako ljubiš, enkrat srečen ali nesrečen? Ali bo tvoj otrok drugim v zgled ali pa v pohujšanje? Kaj pa bo z večno usodo tvojega otroka? To je, kar dobro, pobožno mater najbolj skrbi, kar ji včasih pripravlja nemirne noči brez spanja. In ti, mati, ki boš odgovor dajala o svojem otroku, od tebe je velikokrat odvisno, ali bo tvoj otrok večno srečen ali nesrečen. Mati, od tebe bo Bog terjal dušo tvojega otroka. Ali te ne pretrese misel: moj otrok bo na sodnji dan ločen od mene na veke in pahnen v strašno trpljenje? Ali bi bila mati, če bi te ta misel ne presunila kakor meč? Dvoje ti hočem, draga mati, danes priporočiti, da ne bo tvoj otrok enkrat nesrečen na onem svetu.

1. Vodi otroka k Mariji!

Kaj se pa pravi to? Priporočaj ga Mariji, postavi ga pod njeno varstvo, vcepi mu globoko ljubezen do Marije! Že ko čuti žena, da je mati, bi naj bila njena prva misel: Marija, tebi priporočam svojega otroka, tvoj naj bo. In k Mariji naj bi mati molila za svojega otroka ves čas, ko ga nosi pod svojim srcem. In ko pride k vpeljavanju v cerkev, naj gre pred Marijin oltar in naj svoje dete daruje Materi božji: »Marija, ti si tako lepo za Jezusčka skrbela, varuj tako skrbno tudi mojega otroka.«

tako naj moli mati. In to zavest naj ima mati, da je njen otrok Marijin. In ko se otrok malo začne zavedati, kaže dobra mati svojemu otroku že Marijino podobo in ena prvih besed, ki jih otrok začne izgovarjati, naj bi bila beseda Marija! In tiste prve molitvice, tako krasne cvetke v vrtu katoliške Cerkve, bi naj znal že otrok, ko začne v šolo hoditi, kakor n. pr. »Češčena si kraljica«, »Pod tvojo pomoč pribežimo«, »Še nikoli ni bilo slišati« itd. In mati naj bi otroku pozneje, ko je pri pameti, povedala, da je Mariji posvečen, da je Marijin, da mora posebno priden in pobožen biti, da Marija na njega gleda itd.

Pred nekaterimi desetletji so stale v luki mesta Livorno na Laškem tri ladje. Na eni ladji je bil velikanski zaboj, ki je bil z železnimi zaklepi pritrjen k tlom. Blizu tega zaboja je stal sloveči podobar Viljem Achtermann. On vpraša poveljnika ladje, če je zaboj dovolj utrjen. »Meni,« pravi, »je pač veliko na tem ležeče, da pride reč nepoškodovana v mesto Antwerpen.« — »Kaj pa je v zaboju?« vpraša poveljnik. — »Žalostna Mati božja je, izklesana iz finega marmorja,« odgovori podobar. — »Kaj,« pravi ves osupljen poveljnik, ki je bil protestant, »Marijo imate tu notri? Meni se studi katoliško praznoverje! Če ne bi bil primoran takoj odjadrtati, bi dal takoj zaboj spraviti iz ladje. Glejte, da se odpravite!« Ladja je odplula. Achtermann je molil iz dna svojega srca: »O, Marija, ti zvezda na morju življenja, varuj mojo podobo!« On sam se je odpeljal po suhem v Antwerpen, da bo tam pričakoval svojo podobo. Toda ko je prišel tja, je izvedel, da ste se dve ladji na morju potopili. Velik strah ga je prevzel. Z žalostnim srcem se poda v cerkev, poklekne ondi pred Marijino podobo in s solznimi očmi prosi, naj mu Marija pomaga. Podoba je bila veliko tisoč goldinarjev vredna. Ko je prišel k luki, zagleda, kako pripluje velika ladja. Bila je res tista, na kateri je on imel svojo Marijo. Poveljnik ladje mu je že od daleč prijazno kimal in je začel, ko je stopil na suho, takole pripovedovati: »Dragi gospod, tu imate mojo roko, jaz ne bom nikdar več Marije zasramoval, nikdar je sramotil. Nastal je na morju strašen vihar, ki nas je metal sem in tja. Videl sem, kako sta se dve ladji pred mojimi očmi potopili. Tudi mene je čakala enaka usoda. V strahu pa sem začel moliti: O Marija, katoličani imajo tako zaupanje do tebe. Dozdaj sem jaz tebe sramotil. Če ti res kaj moreš, reši mojo ladjo, in jaz te hočem celo svoje življenje častiti! In glejte, vihar se je polegel, jaz sem bil rešen.«

Ta žalostna Mati božja se nahaja sedaj v Münstru. — Vsak otrok je podoben ladjici na viharjem morju. Če pride na svet, mora v morje življenja in mnogi, mnogi se potopé v viharjih. Kako bo kaj s tvojim otrokom? Ali bo slaba ladjica ostala nepoškodovana? Le če bo Marija na ladjici, le če se Marija zavzema za mladega popotnika, le če ona drži svoje roke nad njim, se bo rešil.

Matere! Ve ste dolžne, da otroke že, ko v šolo hodijo, navdušite za Marijino družbo. Bile bi hudobne mačehe, ne bi bile matere, če ne bi tega hotele storiti. Kaj šele, če bi branile otrokom stopiti v Marijino družbo! Za take matere nimam primerne besede.

Pravijo: »Saj nič ne pomaga, če stopi otrok v Marijino družbo.« To je ravno tako, kakor bi kdo rekel: »Saj Marijino varstvo nič ne pomaga, saj Marija noče ali ne more pomagati.« Ali ni pregrešno tako govoriti? Že pomaga. Seveda otrok tudi v Marijini družbi lahko pade, saj si tudi v njej ohrani prosto voljo. Če noče, je vse zastonj. Pa le tisti v Marijini družbi padejo, kjer matere (ali starši) nič ne skrbé, da bi njihovi otroci se tudi držali pravil Marijine družbe. Duhovnik ne more vsega storiti, če starši celo proti delajo. Duhovnik ni vedno za tvojim otrokom. Če tako govoriš, nič ne pomaga, potem pa tudi reci: »Ne bom učila svojega otroka, ne bom ga opominjala, ne bom ga vzgojevala, saj dandanes nič ne pomaga vse to, ker je svet tako pokvarjen.« Ti moraš vendar vse storiti za svojega otroka, če tudi mnogo ne pomaga. Ne bodeš dajala odgovora o tem, če je kaj pomagala tvoja skrb, tvoje delovanje, ampak o tem, če si vse storila za svojega otroka, kar je bilo v tvojih močeh.

»Saj niso nič boljši tisti, ki so v Marijini družbi,« pravijo. Res je, ljudje so, kakor vsak drugi. Slabotni in slabostim podvrženi. Pa vsaj dobro voljo imajo, če res pravila izpolnjujejo. Bolje je pa kot nič. Najboljša njiva ima plevel.

»Še hujši so,« pravijo. Mogoče nekateri. Pa ne zato, ker so v Marijini družbi, ne zato, ker pravila izpolnjujejo, ne zato, ker k naukom hodijo, ne zategadelj, temveč radi tega, ker so suhe veje na drevesu Marijine družbe, ker pravil ne izpolnjujejo, ker živijo proti duhu in naukom Marijine družbe.

Pravijo, hujši so kot drugi. Zakaj li naj bi bili ti hujši? Morda radi tega, ker jih Marija varuje, ker so pod njenim varstvom, ali so zato hujši, ker se od duhovnega voditelja hudobij naučé? Ali jih Marijina družba napeljuje k hudobiji? Ali ni pregrešno tako govoriti? Če je kdo v Marijini družbi, pa je hujši kot drugi, prihaja od tod, ker je samo vpisan, a pravil ne izpolnjuje. Marijina družba ničesar ni kriva. Sv. Cerkev ima tudi mnogo ničvrednih udov, ali pa je ona tega kriva? Ali jih ona tako uči?

2. Vodite pa svoje otroke tudi k Jezusu!

Kaj se pa to pravi? Pošiljajte svoje otroke rade v cerkev! Jezus ima vendar tako rad nedolžne otroke. Tu v cerkvi bo Jezus vaše otroke vselej blagoslovil, da bodo srečni in pridni.

Brez blagoslova Jezusovega ne bo iz otrok nič kaj pridna. Marsikatera mati toži, da ima tako malo-pridne otroke. Ni čuda, saj jih ni videti nikoli v cerkvi. Vzgledna mati zbudi zgodaj zjutraj vsako nedeljo in praznik svoje otroke, jih opomni, da je Gospodov dan, in ž njo morajo v cerkev.

Matere, pa še nekaj! Vodite zgodaj svoje otroke k sv. obhajilu! To je velika zmeta, če nekatere matere mislijo, da sme otrok šele k prvemu sv. obhajilu, če je 12 let star. To zmeta grajajo sv. oče Pij X. Otroci naj gredo k sv. obhajilu, ko že pridejo do let spoznanja, tudi že s šestim in sedmim letom, ko že vedo ločiti navadni kruh od nebeškega kruha. To že uči slavni tridentinski cerkveni zbor. Ni treba, da bi moral otrok biti Bog ve kako dobro poučen o vseh resnicah katekizma. To je popolnoma napačno. Pri otroku se ne sme tako dolgo z obhajilom čakati, da je že pokvarjen. K čisto nedolžnim otrokom naj pride večkrat Jezus, da jih bo obvaroval pokvarjenosti in hudobije. Če bode Jezus prišel večkrat k takim otrokom, ki so še nedolžni in pridni, bodo tudi ostali pridni in nedolžni. Če so pa že pokvarjeni, pa navadno nič več ne pomaga. Sv. oče Pij X. pravijo v velepomembni okrožnici od 8. avgusta 1910, da tudi katehetje niso imeli prav, — bila je obžalovanja vredna razvada, — če so otroke pustili predolgo brez sv. obhajila, in to se ne sme več zgoditi. Matere, ubogajte, pomagajte v tem oziru katehetu, in ne branite otrokom zgodaj k sv. obhajilu! Vodite, matere, svoje otroke k pogostemu sv. obhajilu! Ne bojte se, da bi nevredno prejeli sv. obhajilo. Lepo jih poučite v tem oziru, navajajte jih, kako morajo delati pripravo, kako se morajo zahvaljevati vsakokrat. Le verjamite mi: le večkratno obhajilo bo nas rešilo. Komu boljšemu pa morete svoje otroke izročiti, kakor Jezusu v tabernakeljnu? Otroci se bodo navzeli nebeškega duha, če bodo večkrat hodili k sv. obhajilu.

Otroci hočejo kruha. Otroci so lačni. Zdaj rastejo, zdaj morajo jesti, da bodo močni in krepki. Kaj pomaga, otroke samo učiti, vzgojevati, jim dajati raznih naukov, opominov, ukazov, šibo itd., če pa jim kruha ne daš? Ne moremo si misliti krepkega, zdravega otroka brez kruha, ne moremo si misliti pridnega, svetega, čistega in nedolžnega otroka brez sv. hostije. Kolikokrat jedo otroci? Vsak dan. Kolikokrat naj gredo k sv. obhajilu? Če mogoče, vsak dan. Vsak dan naj bi bili močni, vsak dan naj bi se bojevali zoper svoja huda nagnjenja, vsak dan naj bi rasli v dobrem, vsak dan bi naj jedli kruh življenja. Sv. obhajilo ni gostija, je kruh, je nekaj za vse ljudi, ki hočejo »v življenje«, in za vse dni.

Kako so čisto drugačni tisti otroci, ki gredo večkrat k sv. obhajilu, kakor oni, ki gredo le redko. Neki župnik mi je pravil: »Prišel sem pred mnogimi leti na svojo župnijo. Obupal sem skoraj. Začel sem z otroki, prihajali so večkrat med tednom

k sv. obhajilu. Z otroki sem začel in hvala Bogu, zdaj je moja fara ena najboljših daleč naokrog.« Matere, ubogajte! Teга nauka ne učimo mi sami, učijo га sv. oče papež, ki se v verskih in nравstvenih naukih ne morejo motiti. Če boste gledale na to, da ne bodo hodili otroci iz nа v а d e k večkratnemu sv. obhajilu, boste imele pridne in dobre otroke. Kaj pa v starih časih, ko so celo otrokom dojenčkom delili sv. obhajilo!

Matere! Ko boste ležale na smrtni postelji, se bo vam kot najhujše vprašanje vsiljevalo: Kaj bo z mojimi otroki?

Nič vas ne bo strah, nič se ne bodete bale, stopiti pred božjega sodnika Jezusa Kristusa, če ste tako delale, če ste otroke vodile k Mariji in Jezusu, ali bolje rečeno, p o M a r i j i k J e z u s u , pripeljale jih bodete tudi po Mariji k Jezusu v sveta nebesa. Amen.

E. Vračko.

† Kanonik in dekan Simon Gaberc.

V noči na 13. januarja 1916 je umrl eden izmed najmarljivejših in najbolj zaslužnih sotrudnikov »Duhovnega Pastirja«, častni kanonik, dekan in župnik pri Sv. Magdalení v Mariboru, Simon Gaberc.

Pokojni Simon Gaberc je bil rojen l. 1838. v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici. V duhovnika je bil posvečen l. 1865. v Mariboru. Bil je kaplan v Gornji Polskavi, v Tinjah, v št. Martinu pri Slov. Gradcu, v Slivnici pri Mariboru; pri Sv. Barbari v Halozah. Potem je bil provizor v št. Venčeslu in na Ponikvi. Dolgo časa je deloval kot župnik v Framu. Leta 1903. je postal predmetni župnik in dekan pri Sv. Magdalení v Mariboru.¹ Leta 1909. je bil imenovan za častnega kanonika. Lani je obhajal svojo zlato sveto mašo.

Pokojni Simon Gaberc je leta 1868. začel objavljati svoje govore v »Slov. Prijatelju«. Kako priljubljeni so bili njegovi homiletični proizvodi, priča to, da je uredništvo »Slov. Prijatelja« od leta 1868. do 1883. sprejelo nad sto njegovih govorov. Tudi »Duhovnemu Pastirju« je pristopil takoj, ko je list začel izhajati, kot sotrudnik, mu poslal v vsem tudi nad sto govorov, ki se odlikujejo po temeljitosti in jasnosti. Pokojni kanonik in dekan je slovel kot izboren govornik; zato so га tudi prosili kot slavnostnega govornika ob raznih prilikah, zlasti pri r o m a n j i h v M a r i j i n o C e l j e .

Bil je tudi sicer slovstveno delaven. Leta 1884. je izdala »Katoliška bukvarna« v Ljubljani njegove š m a r n i c e ali

¹ Prim.: Glaser, Zgodovina slovenskega slovstva, IV., str. 268, 430. — Zgod. slov. cerkvenega govorništvа, spisal dr. Ant. Medved v »Voditelju«, 1907, str. 404.

majnikove govore. V »Zgodnji Danici« je od leta 1872. priobčil vsako leto nekaj pesmi, največ nabožnih. Opeval je zlasti Mater božjo in svetnike in zlagal priložnostne speve. Marljivo je sodeloval tudi pri »Slovenskem Gospodarju«, kjer je objavljial zlasti spise o sadjereji in vinoreji. Leta 1895. je izdal knjigo »Gospodarske izkušnje sadjerejske, zlasti vinnogradniške« (Maribor, 1895).

Reči smemo, da mu je šele smrt iztrgala iz rok pero, katero je posvetil v čast božjo in v korist svojega naroda. Vse svoje pridige je redno pisal. Zadnja leta je imel govore v mariborski bolnišnici. To mu je dalo povod, da je sklenil sestaviti premišljevalno knjigo in molitvenik za bolnike. Namenil je delo za Družbo sv. Mohorja. Dovršil pa je samo polovico knjige, namreč premišljevanja za vse nedelje in praznike za bolnike. Tudi nemške postne pridige (»Die Seele des Menschen«), ki jih je imel leta 1915., je spisal in jih poslal uredništvu lista »Prediger und Katechet«.

Težko najdemo kako resnico svete vere, katere ne bi bil v svojih govorih večkrat obdelal pokojni Simon Gaberc. Zadnja pridiga, ki nam jo je poslal rajni kanonik in dekan, razpravlja o resnici: »Zveličalna je smrt pravičnika«. Koncem pridige pravi: Premislili smo, da je smrt pravičnikova zveličalna, neznana, in vendar vesela. »Trpimo vse težave, nosimo križ z Jezusom, in tudi nam se bo ljubi Jezus prikazal, kakor sv. Štefanu, in sprejel našo dušo iz te solzne doline v nebeško večno veselje!«

Trdno upamo, da je tako plačilo dal Zveličar tudi blagemu pokojniku, gorečemu oznanjevalcu svetih resnic na prižnici in v homiletičnih listih.

Al. Stroj.

Pogled na slovstvo.

Večna molitev pred Jezusom v Zakramentu ljubezni. Spisal P. J. Walser O. S. B. Po naročilu milostnega g. prelata Janeza Flisa priredili za slovensko ljudstvo ljubljanski bogoslovci. Deveti natis. Str. XVI+736. V Ljubljani, 1916. Založila »Katoliška bukvarna«. Natisnila »Katoliška tiskarna«.

Veselo znamenje verske gorečnosti in velike ljubezni do Zveličarja v presv. zakramentu je to, da je bila potrebna nova, že deveta izdaja »Večne molitve«. Ta izdaja je izšla v manjši, priročni, jako prikupni obliki, pa ima vendar jasen, razločen, jako lahko čitljiv tisk in obsega vse molitve, ki so bile natisnjene v prejšnjih večjih izdajah. V prvem delu je poleg jutranje in večerne molitve, poleg treh svetih maš, poleg spovednih in obhajilnih molitev sedmero lepih premišljevanj o presv. zakramentu. Drugi, glavni del obsega molitve in premišljevanja za obiskovanje in češčenje najsvetejšega zakramenta.

Pomen »Večne molitve« za razširjanje češčenja sv. Rešnjega Telesa in blagodejne sadove, ki smo jih dobili od »najlepše pobožnosti«, prireditelji opisujejo v predgovoru z naslednjimi besedami: »Po mestih in vaseh, ob praznikih in tudi ob delavnikih se zbira slovensko ljudstvo pri Jezusu v presv. zakramentu in išče pri njem pomoči in veselja: možje ga prosijo modrosti, skrbne žene mu izročajo svoje družine, mladenke mu darujejo svoje devištvo, mladeniči se mu klanjajo v čilosti svojih moči, da, tudi nedolžna otroška srca obilo prihajajo pred tabernakelj, da gledajo in se veselijo svojega največjega ljubitelja. Vsem pa je vodnik in spremljevalec pri teh visokih obiskih naš molitvenik »Večna molitev«. On je njih učitelj in tolmač njihovih prošnjâ, željâ, njihove ljubezni, vseh njihovih čustev. On jih zbira pred evharističnim Jezusom in druži s svojimi »urami« v veliki skupni molitvi, kjer lahko vsi prosijo za vsakega posameznega, kjer lahko vsak posameznik Jezusa prosi, hvali in časti z vsemi. — In kdo zopet lepše uči in navaja naše ljudstvo živeti s Cerkvijo in Jezusom v teku cerkvenega leta, kakor ravno »Večna molitev«? V adventu vliva s svojimi »urami« v srca vernikov goreče hrepenenje po Jezusu in, ko pride božič, tedaj pričara v njih srcih veselje, kakršno je bilo nekdanj vesenje pastircev in božje Matere Marije nad novorojenim Detetom. Veliki teden zopet delijo verniki z »Večno molitvijo« v roki s trpečim Jezusom trpljenje in na veliko noč zmagoslavje njegovega vstajenja. O kako hrepené srca po Jezusu na praznik vnebohoda, ko je šel Jezus v nebesa, dokler se na binkoštni praznik ne zlijejo v gorečo prošnjo za darove Svetega Duha. In ko verniki po prazniku sv. Trojice obrnejo oči od nebes, se sklepajo in radujejo s sveto Cerkvijo svojega največjega zaklada na zemlji, Jezusa v presv. zakramentu, na praznik sv. Rešnjega Telesa. — Zares, »Večna molitev« je brevir našega ljudstva, ki ga uči živeti s cerkvenim letom... — Če si vse to predočimo, nam je jasno, kako važna je »Večna molitev«. Njen namen je, zbuditi v slovenskem ljudstvu pravo evharistično življenje, da se ljudstvo ob vsaki priliki spominja Jezusa v tabernaklju, ga pogosto obiskuje v cerkvi, se rado druži z njim v sv. obhajilu, da z njim združeno živi cerkveno leto, da njemu priporoča vse zadeve, skupno z njim prosi nebeškega Očeta! To je evharistično življenje — glavni cilj Jezusovega bivanja pod podobama kruha in vina — in k temu cilju nas vodi »Večna molitev« že dvajset let z najlepšim uspehom. Velik je torej pomen »Večne molitve« za nas, vreden, da ga poudarjamo ob njeni d v a j s e t l e t n i c i. Saj vidimo, da se Jezusov blagoslov, ki izvira iz evharističnega življenja, ne razteza samo na nekatere, ampak na cele sloje, ne samo na notranje življenje milosti, ampak tudi na zunanje pojave verskega in političnega življenja. Odkod tolika gorečnost, požrtvovalnost, neustrašenost slovenske duhovščine? Odkod tako impozantne verske manifestacije, kakor romanja, shodi, tako lepo cvetoče verske družbe: Marijine družbe, tretji red? Odkod zopet to zmagoslavno prodiranje katoliške misli v slovenskem političnem in sploh javnem življenju? Odkod vse to? Iz tabernaklja, od Jezusa, ki ljubi svoje ljudstvo in

ga blagoslavlja, ker prosi in zopet prosi z »Večno molitvijo« pred tabernakljem...»

In der Schule des Evangeliums. Betrachtungen für Priester vom Herm. J. Cladder S. J. und K. Haggenev S. J. 1. Band: Die erste Kunde vom Messias (X+200). Freiburg, Herder, 1915. M. 1-80, vez. M. 2-40. 2. Band: Die frohe Botschaft in Israel (X+292). 1915. M. 2—, vez. M. 2-60.

Celo nekateri brezverni pedagogi govorijo o pomenu meditacije za vzgojo volje. In če modernisti pravijo, da je treba verske resnice doživeti v sebi, so te besede le fraza; a z meditacijo katoliški duhovnik v resnici doživi ali se uživi v verske resnice. In če hočemo, da bo govor res naš, naša lastnina, je meditacija *conditio sine qua non*. Knjig za meditacijo ne manjka. Neminljivo veljavo imajo stari izkušeni mojstri à la Tomaž Kempčan, sv. Ignacij Loj., Lud. Ponte; ista pota hodijo tudi njihovi epigoni, ki jih je mnogo, n. pr. Lohmann, Beissel, Meschler, Lercher, Avancinus, Vercruyses, Toussaint, Petit. Zadnji čas so vzbudile pozornost meditacije ogrskega škofa Prohászke. Zapustil je dosedanjo Ignacijevino metodo in podal verske resnice v obliki, ki bolj prija mišljenju in čustvovanju našega časa; hkrati je vrgel mrežo bolj na globoko in odkril v evangeliju misli, ki smo jih dosedaj prezrli. A prvi njegovi proizvodi so boljši od poznejših. — Neka pomanjkljivost v naših meditacijah je to, da se kljub meditiranju še vedno premalo seznanimo s sv. pismom, z duhom sv. pisma, in vendar se sedaj tako poudarja, da mora pridigar dobro poznati sv. pismo. Vzrok je menda v tem, da ascetični pisatelji jemljejo pri meditacijah o Jezusovem življenju za podlago evangelijsko harmonijo, razlagajo dotično perikopo in za tem sledi cela vrsta uporab in nauk, ki so bolj misli ascetičnega pisatelja kakor pa evangelija in evangelista. Zato nekateri meditirajo raje kar sv. pismo samo, posamezne evangelije ali za začetnike in brez komentarjev je to bolj težko. Zato sta jezuita Cladder in Haggenev vzela za podlago svojim meditacijam samo en evangelij, namreč sv. Mateja, in s tem začela novo pot, novo metodo, ki nas bolje seznanja z mislimi evangelija in evangelista. V teh meditacijah ne govori toliko pisatelj kakor evangelij, pridemo takorekoč v šolo evangelija. Obenem odkrijeta tudi enoto, ki se javlja v evangeliju, iz te enote pa sledi tudi enoten nauk za življenje, ki naravno sledi iz dotične perikope. Meditacijo zaključi verz iz psalmov ali kratka molitev, vzeta iz liturgije. Jezuit Cladder je obenem biblicist, zato mu je težka naloga dobro uspela. Meditacije so prirojene za duhovnike in bogoslovce, kar je velika prednost pred drugimi meditacijami. Dosedaj sta izšla še le dva zvezka, vsega skupaj jih bo sedem; oblika je priročna. Sicer je najbolje držati se vedno ene knjige za meditacije, a marsikomu ugaja tudi izprememba, zlasti če se opaža kje kakšen napredek, ki je v prid tudi našemu govorniškemu zvanju.

Fr. Hočevar.